

Hope College

Hope College Digital Commons

Van Raalte Papers: 1840-1849

Van Raalte Papers

1846

"Emigration, or, Why Do We Promote the Migration of People to North America and Not to Java?"

A. Brummelkamp

A. C. Van Raalte

Harry Boonstra

Follow this and additional works at: https://digitalcommons.hope.edu/vrp_1840s

Unknown

Recommended Citation

Brummelkamp, A.; Van Raalte, A. C.; and Boonstra, Harry, "Emigration, or, Why Do We Promote the Migration of People to North America and Not to Java?" (1846). *Van Raalte Papers: 1840-1849*. 240. https://digitalcommons.hope.edu/vrp_1840s/240

This Book is brought to you for free and open access by the Van Raalte Papers at Hope College Digital Commons. It has been accepted for inclusion in Van Raalte Papers: 1840-1849 by an authorized administrator of Hope College Digital Commons. For more information, please contact digitalcommons@hope.edu.

1846

"Emigration, or, Why Do We Promote the Migration of People to North
America and Not to Java?"

by A. Brummelkamp and A. C. Van Raalte

Published by Hoogkamer and compg, Amsterdam, 1846

Translation by Dr. Harry Boonstra, 1973

(incomplete)

Landverhuizing,

OF

WAAROM BEVORDEREN WIJ

DE

VOLKSVERHUIZING

EN

WEL NAAR NOORD-AMERIKA EN NIET NAAR JAVA?

DOOR

A. BRUMMELKAMP EN A. C. VAN RAALTE,

Bedienaren des Goddelijken Woords.

Tweede Druk.

TE AMSTERDAM,
HOOGKAMER & COMP^{te}.

1846.

PRIS 25 CENTS.

Handwritten: Wel naar Noord-Amerika en niet naar Java?

Handwritten: ms

Van

VAN BENTHEM & JUTTING,

op Beziens,

de prijs is f - 25

2 807.

LANDVERHUZZING.

OF

WAAROM BEVORDEREN WIJ

DE

VOLKSVERHUIZING

EN

WEL NAAR NOORD-AMERIKA EN NIET NAAR JAVA?

DOOR

A. BRUMMELKAMP EN A. C. VAN RAALTE,

Bediensaren des Goddelijken Woords.

—
Tweede Druk.

TE AMSTERDAM,

HOOGKAMER & COMP^e.

1846

Tot den mensch heeft God gezegd:

« Wees vruchtbaar en vermenigvuldig en vervul de aarde. »

En:

« In het zweet uws aanschijns zult gij brood eten. »

7

INHOUD.

	Bladz.
Een woord aan het Nederlandsche volk	1.
Een Brief aan de Christenen in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika.	30.
Drie Brieven van Hollanders, die in den loop der laatste twee jaren derwaarts vertrokken zijn	40.
Naschrift.	54.

(1)

Landgenooten!

Met het oog op God, en niet dan na lange worsteling en bangen strijd, doen wij den stap, waarvan de hiervolgende brief getuigenis geeft. Die stap is, wij gevoelen het, gewichtig. De zaak, waartoe zij leidt, wordt opgeteekend in de geschiedrollen van het Nederlandsche volk. Het nageslacht zal er een gunstig of een ongunstig oordeel over vellen, wanneer wij, die thans leven, met stof en asch bedekt zullen zijn. Weldra echter keert die brief, in Noord-Amerikaansche Nieuwspapieren afgedrukt, in het Vaderland terug. Indien wij zelve u dien niet medegedeeld hadden, zou men alsdan niet zeggen, dat wij eene daad in het verborgen volbrachten, die wij niet gewaagd hadden ter uwer kennis te brengen? Dit is echter verre van ons! Den brief zelve niet alleen, maar ook de aanleiding er toe, ook de gronden onzer handelingen leggen wij daarom voor u bloot, en noodigen u uit uw oordeel er over te zeggen: uw oordeel, uitgebracht onder biddend opzien tot God, en niet dan na behoorlijk onderzoek van zaken.

Landverhuizing, of liever volksverhuizing, verhuizing naar de Vereenigde Staten van Noord-Amerika, wien uwer is het onbekend, dat dit woord op aller lippen, dat deze zaak beredeneerd en in het hart des volks wordt nedergelegd?

Voorbij zijn ook de dagen, waarin men de volksverhuizers, als halve misdadigers en landloopers, slechts met verachting of op zijn best met medelijden aanzag! En zoo hier en daar nog iemand overgebleven is, die niet dan met huivering en afkeuring aan hen denkt, dan zullen, hopen wij, deze bladen hem brengen tot de juiste beoordeeling der zaak, en zal hij weldra zich het een voorrecht rekenen, of zelf te verhuizen of dezen en genen trouwen, maar door gebrek aan werk verarmden landgenoot, met raad en geld te ondersteunen, zoodat ook die de zaak ondernemen, en naderhand, naast God, hem de dank voor hunne wezenlijke redding uit armoede en gebrek toebrengen kunnen.

Ons ook ging het zoo. — Gehecht aan het land onzer inwooning als wij zijn, was ons ieder denkbeeld van verlatting van den vaderlandschen grond, van verhuizing naar elders; zoowel voor anderen als voor ons zelve, pijnlijk. Toen wij echter zelve de zaak hadden verstaan in het licht van Gods Woord; toen het ons duidelijk geworden was, dat slechts kleingeestigheid en een beginsel als dat, hetwelk de bouwers van den toren van Babel in beweging bracht, ons er tegen had ingenomen; toen in de laatste tien en twintig maanden de zaak meer besproken werd, en ingang vond in veler hart; toen wij menigeen, aan wien wij ons door banden van burgerschap, en wat meer zegt, door banden van geloof, hoop en liefde verbonden gevoelden, er behoefden aan hoorden openbaren of ook daadzakelijk zagen vertrekken: toen gevoelden wij, als herders en voorgangers der kudde, ons gedrongen ons meer bepaald er mede te bemoeijen, de belangen van hen, die vertrekken wilden, ter harte te nemen en eenig stuur aan de beweging te geven, opdat zij niet in den blinde mocht geschieden, en alzoo veler tijdelijke en geestelijke belangen door gebrek aan raad en terechtwijzing worden ge-

kenkt. — Wij hebben dit gedaan; wij hebben onderzocht hoe ver zich de zucht tot volksverhuizing uitstrekt; wij hebben gezien, dat zij als een bezielend element zich beweegt, dat zij eerlang eene groote, eene allesomvattende zaak zal worden. Wij hebben nagespeurd welke redenen er voor pleiten, welke gronden er voor aanwezig zijn; en het is ons duidelijk geworden, dat de zaak goed is niet alleen, maar dat wij er te zamen Hem voor danken mogen, die ze in den weg Zijner aanbiddelijke voorzienigheid in het hart der Natie nederlegt. —

Aan eenigen onzer vrienden, die, om in hun tijdelijk onderhoud te voorzien, zich haasten moesten den vaderlandschen grond te verlaten, mochten wij dan ook niet nalaten de behulpzame hand te bieden. Eenige regelen van aanbeveling aan de Christenen in het land hunner vreemdelingschap, moesten wij hun medegeven. Uit den aart der zaak vloeit het voort, dat die regelen eene opgaaf behelzen van den maatschappelijken zoowel als van den Godsdienstigen toestand, waarin wij ons hier bevinden. Deze brief is het, dien wij hierachter laten volgen, en ter uwer kennis brengen. Hun zal, zoo wij hopen, Noord-Amérika eene plaats aanbieden, waar zij naar Gods gebod in stilheid werkende, brood zullen kunnen eten, verdiend in het zweet huns aangezichts. Hier, wij waren er getuigen van, hier bestond voor hen, als voor zoo vele anderen, die gelegenheid niet! Was het dan niet onze Christelijke roeping hen te helpen? — Wij hebben het gedaan. Wij hebben, onder biddend opzien tot God, de handen ineen geslagen, geld en leefstocht hun verstrekt voor de reis, en op de groote wateren begeleidt hen thans ons gebed tot God! Wij ontveinzen niet, dat vele handen moesten worden geslaakt; dat het hun moeite kostte de gemeenschap eener gemeente te moeten vaarwel zeggen, die met de door God haar ge-

schonkene gemiddelen hun dierbaar was, en dat het ook ons naar viel hen van ons te verwijderen, en oorzaak te worden dat zij nu ook geen' Nederlanders meer zijn! Maar, wat ons dit ook kostte, hoe ook ons hart er door verscheurd werd, wij hebben het gedaan met dankzegging aan Hem, die ons er toe bekrachtigde, in de volheid der levendigste overtuiging, dat dit de weg, de eenige weg is, langs welken voorzien kan worden in hunne dringende behoeften en in de behoeften van vele duizenden, die hen zullen volgen; wier nooden, zoolang zij hier blijven, dagelijks meer worden; die met elken winter banger toekomst te ontmoet gaan, en wier hart gefolterd wordt; bij de gedachte van tot laatste toevlucht de zoo sobere en krenkende bedeeling eener armenkas te hebben!

Landverhuizing, landverhuizing naar Noord-Amerika! zegt gij misschien; en dit de eenige weg, langs welken men de duizenden, langs welken men de Nederlanders zal kunnen helpen! Hoe? is onze toestand dan zoo vreeselijk, de toekomst zoo donker; is hier geene overdrijving; is het geene roekeloosheid, met dergelijke woorden de Natie te ontrusten, te beroeren? Kan eene andere dan in gal gedoopte pen, in beweging gebracht door een verbitterd gemoed; dat zich door persoonlijken voorbijgang gekrenkt gevoelt; zóó schrijven? Moeten wij zulke woorden niet maar verachten; daar zij slechts vijandschap ademen tegen Nederland en Oranje?

Landgenooten! Niet dan na alles behoorlijk onderzocht te hebben, hebben wij gesproken. — O! bedriegeni wij ons zelve niet. Of wijkt het gevaar, omdat men de oogen er voor sluit? Peilen wij liever den afgrond onzer ellende, al zal ons dit ook de haren te berge doen rijzen.

Na alles behoorlijk onderzocht te hebben, hebben wij gesproken, maar nu ook is onze ziel ontroerd. — Zor-

getijk, zorgelijk, o zoo zorgelijk is de toekomst van het land onzer Vadersen! Neen, onze pen werd niet gedoopt in gal, werd niet in beweging gebracht door een verbitterd gemoed; en de persoonlijken voorbijgang kennen wij zelfs niet! Of hebben wij het land onzer inwoning niet lief; het land waar onze vaders zóóveel Bethels en Eben-Haëzers oprichtten, dat wij dezelve ontmoeten, waar wij onzen voet ook zetten? Is het, omdat wij bij vreemden eenen ongunstigen indruk geven willen van de Regering onzes lands; eenen ongunstigen indruk van het Huis, dat ons regeert, of van den Persoon van een' door ons, o zoo teeder beminden Koning; onder wiens aanvoering wij ons aangorden of ook strijden mochten tot verdediging van het vaderlijk erf, tegen oproer en verraad; eenen Koning, voor wiens bekering tot den God der Vadersen wij, in overeenstemming met de verzuchtingen door al het Godgeheilgd volk, van zijne geboorte af aan ten hemel opgezonden, gedurig het aangezicht onzes Gods zoeken? Wie, o, wie zal ons daarvan beschuldigen, daarvan zelfs in de verte ook maar verdenken? Kerk, Vaderland en Oranje, was altijd de leus van het Godgetrouwe volk in Nederland; menige beschimping en harde verdrukking heeft het zich daarom door alle tijden heen moeten getroosten: ook nu nog is zij de onze; en, al ware het dat wij weldra zelve — vreemdelingen en bijwoners, die wij zijn op aarde, en wier vaderland en burgerschap boven is! — der Vadersen grond voor eenen vreemde moesten verwisselen, ook dan nog zou ons gebed tot God ten beste van Nederland en deszelfs Koning wezen.

Maar wat dan? Waarom schrijven wij dan gelijk zulks geschiedt in den nevensgaanden brief; waarom schilderen wij onzen toestand dan zoo donker, en dat in eenen tijd, in welken men nit geld- en hongersnood, zoo men hooft,

geest. Wie begint adem te halen? Waarom? Omdat wij aan den leeder daar buiten schrijvende, waarheid, naakte waarheid schrijven moeten; omdat wij duisternis geen licht, omdat wij jammer en ellende geen vreugde en heerlijkheid heeten mogen: en die, ja, die omringen ons!

Of is het onwaar, dat de door hooge staatsschulden veroorzaakte lasten menige tak van nijverheid, kultuur en handel onderdrukken; en terwijl zij sommige rijk en dubbel bezoldigde ambtenaren de schatten nog dagelijks doen toevloei-
jen, benaauwen zij niet het van werk en brood verstoken volk?

Is het onwaar, dat de volksmassa's malkander verdringen, zoodat de nijvere handwerksman, ook in het drukste jaargetijde moet klagen over slapheid van werk, ja, dikwerf ledig loopen; zoodat men elkander onderkruipt bij het openvallen van iederen post, klein of groot? Vindt dit geen plaats zelfs bij het verhuuren van een stukje lands? Wordt niet in iedere plaats wel een derde deel volks, met betrekking tot het werk, dat er is, te veel gevonden? zoodat, door eene haast onge-

¹ Men zie ten bewijze hiervan o. a. eene opgaf in het *Handelsblad* dezer dagen gedaan, en men staat verbaasd.

² Men versta ons wel. Wij zeggen niet dat er menschen te veel zijn op de wereld, maar dat de massa's, voor wie elders en land, en werk in overvloed aanwezig is, door het navolgen van den torenbouw van Babel, elkander hier tot last zijn.

Men verspreide zich! Met andere woorden: «men vervulle de aarde» volgens den wil van God; en zoowel voor de overblijvenden als voor de vertrekkenden zal het beter worden.

Wij beschuldigen Hem niet, die wel zorgt dat ervoor Zijne scheepslen plaats ter woning overblijft; wij verachten de edele krachten niet, waardoor de werktuigkunde veler handen noodeloos maakt; maar wij bestrijden de dwaasheid van den mensch, die liever gebrek lijdt om bij zijne bekenden te kunnen blijven, dan elders het goede te genieten in den van God verordenden weg.

loofelijke concurrentie, iedere nering en handtering bijna onmogelijk gemaakt wordt, en het dagloon vermindert; zoodat het geschrei der arbeidslieden opklimt tot in de ooren des Heeren; zoodat het geheel van ons maatschappelijk bestaan uitloopt op ondermijning en verdrukking, en hij, die het nog heeft, bijna niet dan met onbegrijpelijke moeite en zorg; en met een bezoedeld geweten zijn zuur gewonnen brood kan eten, zoo namelijk hij het brood der weelde niet eet, helaas! te dikwijls in brooddronkenheid genomen?

Is het onwaar, dat men, met eigen kinderen en betrekkingen verlegen, te vergeefs naar gelegenheid zoekt, om hen te plaatsen, en dat het reeds zoo ver gekomen is, dat men in nieuwspapieren sommen gelds durft uitlooven voor eene broodwinning? Brengt men niet de duizenden te zamen, om *werk te zoeken of te maken, ten einde werk te kunnen geven*, opdat de nijvere handwerksman, bij het erbarmelijk geschrei van vrouw en kind om brood, zich niet late verleiden tot plundering en roof, of in moedeloosheid wegzinke?

Is het onwaar, dat jaarlijks *twintig millioen* gegeven wordt tot onderhoud der armen, en dat op eene gift van den meer gegoeden hopen moeten vele duizenden, die, in de kracht van hun leven als zij zijn, niets liever zouden wenschen dan zelfden den wees en der weduwe nog iets te kunnen mededeelen, terwijl hun gevoel en dat hunner kinderen eene richting krijgt, die geheel en al strijdt tegen de instelling Gods: «in het zweet uws aanschijns zult gij uw brood eten?» Neemt zoo de armoede niet hand over hand op eene onrustbarende wijze toe; roept de haar kweekende en door haar gekweekte zedeloosheid niet ten hemel, en heffen van God en Zijne dienst reeds o! zoo ver vervreemde ouders, niet nog klagten aan over hunne, de heerschappij verachtende, hen vloekende en zoo van dag tot dag dieper zinkende kinderen?

Is het onwaar, dat, bij het toenemend roepen over verbetering van onderwijs en volksopvoeding, groote voorstanders van het thans gevolgde stelsel zelven klagen over achteruitgang? En moeten niet duizende aldus opgevoede naamchristenen op de vraag, of zij van God en Christus iets anders kennen dan dien hoogbeerlijken Naam, welke zij slechts lasterend in den mond nemen, bloozen? En wordt hun, die bij gebed tot God nog moeite en kosten er voor over hebben, om eigene, om Christenscholen op te richten, en alzoo iets te doen tot redding van het zinkend volk, niet voet voor voet den grond betwist waarop zij staan; ontduiken niet de plaatselijke besturen op allerlei wijze het geven der toestemming, waartoe de wet hen verplicht, en worden zij hierin niet gerugsteund door de meening van bijna al, wat zich edel en godsdienstig noemt, terwijl de weinige plaatselijke besturen, die billijk zonden willen toestaan, hetgeen de wet den ingezetenen vergunt, het over het algemeen niet durven, wel wetende, dat zij daardoor in ongenade vallen bij het hoog gezach?

Is het onwaar, dat ook nog heden ten dage burgers voor rechtbanken gesleept en beboet worden, om de misdaad, om de misdaad zeggen wij, van: «zonder toestemming van het Gouvernement, hun huis te hebben afgestaan tot Godsdienstoefening, of den naam van den gekruisten Christus aan meer dan twintig personen te hebben gepredikt als de kracht Gods en de wijsheid Gods voor een iegelijk die gelooft?» — Doch genoeg; ja, meer dan genoeg! Wie, die dit alles oppervlakkig ook maar gadeslaat, en nog eenigermate gelooft aan het bestuur van God; die op grond der Schrift, aan wier vervulling tittel nog jota ontbreken mag, gelooft, dat volkszonden ook met volksordeelen worden gestraft,

kan er aan twifelen of Nederlands toestand wel zorgelijk is, ja, wat meer is, of Nederland/wel de bangste toekomst te gemoet gaat! Lang en dikwerf reeds is het gewaarschuwd; gewaarschuwd door dienstknechten Gods; gewaarschuwd door verrassende uitkomsten; gewaarschuwd door ontzachelijke kastijdingen. Het keert zich echter niet tot Hem, die slaat; het verhardt zijnen nek, en ijlt alzo eene schielijke verbrekking te gemoet! «Hoogmoed, zatheid van brood en stille gerustheid had zij en hare dochteren, maar zij sterkte de hand des armen en des nooddriftigen niet. Dit was de onrechtigheid uwer zuster Sodom, zegt de Heere tot Juda, maar gij hebt in hare wegen niet gewandeld, noch naar hare gruwelen gedaan: het was wat gerings, een verdriet; maar gij hebt het meer verdorven dan zij in al uwe wegen!»

En tot Nederland? Bij gelijke overtreding spreekt Hij tot Nederland als tot Juda! Hoe? zegt gij misschien, sterkt dan Nederland niet de hand des nooddriftigen; stroomen niet ruimschoots en onbekrompen de giften den ellendige toe, zoodra men slechts weet dat de nood dringt? Landgenooten! wij ontkennen dit niet: of zouden wij goede dingen in Nederland willen miskennen? Maar Nederland moge geven, met kwistige hand zelfs geven, waar wat te geven valt, en daardoor op den langen weg meer bederven dan behouden: Nederland geeft den arbeider geen loon naar werk. — Bij hoogmoed en weelde, die geen verkwisting spaart noch palen kent, valt het niet moeilijk zich eenen tempel ter aanbedding op te richten door giften aan den uitgemergelden handwerksman, die geen giften moest behoeven, maar welken men tot dien lagen toestand heeft doen nederzinken door onthouding van het wettige loon. — Wij overdrijven niet, wanneer wij verkondigen dat der standen

evenwicht met goedwil wordt verbroken door de uitmergeling van het burgervolk, dat niets vermag tegen het geweld der opeengestapelde kapitalen en de hebzucht veler grooten, waardoor het al te zeer verminderde loon nog niet op zijn tijd betaald wordt, het land verhuurd tegen eenen prijs, waaronder de pachters gebukt gaan, en de ongelijkmatige drukking der belastingen, die de grooten verschoont en nering en handtering onderdrukt, den burgerstand doet verkwijnen. Ook overdrijven wij niet, wanneer wij verkondigen dat de reeds veel te hoog opgedreven weelde der burgervrouw met moeite zich slechts staande houdt nevens hare dartele dienstbare; wier zonde tot een spreekwoord, en in éénen adem genoemd wordt met die van militaire en openbare goddeloozen, zoodat de huisvader — o gruwel onzer eeuw! — het zijne nitspanning rekent, in koffijhuis of herberg, voor een oogeblik althans, zijne zorgen te kunnen vergeten: aan zijne ellende, aan zijne vrouw, ja, aan zich zelven te ontvluchten: Is het dan te veel, dat wij Nederland wijzen op de woorden Gods tot Juda, al wordt daarbij de naam van Sodom genoemd? Overdrijven wij metterdaad, wanneer wij de woorden des Heeren tot die van Laodicea, op hetzelfde toepassen? Gij zegt: «ik ben rijk en verrijkt geworden, en heb geens dings gebrek; en gij weet niet, dat gij zijt ellendig en jammerlijk en arm en blind en naakt!» En zal Hij, die deszelfs werken kent, die weet, dat het noch koud is noch heet, die het volk van Laodicea dreigt: «zoo dan, omdat gij laauw zijt, en noch koud, noch heet, ik zal u uit mijnen mond spuwen,» zal Hij aan het zich verhardend Nederland, dat niet wil ontwaken uit den slaap noch opstaan uit den dood, die bedreiging niet vervullen? Gewisselijk zal Hij het doen! Nog onlangs werd mest gelegd om dien boom; nog dit jaar werd hij gespaard; maar, bij verharding, is de verwoesting nabij. Daarom moeten wij het verkondigen, en kun-

nen, bij de gedachte aan ons aardische vaderland, dat den Zoon Gods andermaal kruisigt en openbaar te schande maakt, niet anders dan smart gevoelen, en moeten wij het «wee» toeroepen aan hen, die huis aan huis, en akker aan akker trekken, en bij de vermelding van wier weldadigheid de Heere betuigt: «waartoe zal mij zijn de veelheid uwer slachtofferen? Gehoorzaamheid is beter dan offeranden, opmerken dan het vette der rammen!»

Hierom dan ook kunnen wij niet nalaten, dit ons schrijven onzen landgenooten mede te deelen. Landgenooten! het raakt u, het raakt ons! Zijn uwe oogen misschien nog gesloten voor het nakend kwaad; sluimert gij nog op den rand van den gapenden afgrond? Dat God dan dit woord gebruike om u te doen ontwaken, om u te doen zoeken bekeering ten leven en behoudenis bij Hem!

Maar misschien zult gij ons vragen, of wij dan niet erkennen, dat er nog Godgetrouwen in den lande zijn, die waken, bidden en strijden; die dagelijks uitzien naar redding, en die, hoe benaauwd, hoe gefrangd ook, nog troost scheppen uit het antwoord Gods op ABRAHAM'S bede voor Sodom; uit de afwending van het kwaad door JOXA aan Ninevé in Gods naam gedreigd? — Wij ontkennen het goede niet, hetwelk er is; wij miskennen ook niet de oneindige lankmoedigheid onzes Gods!

Maar ook hieraan kunnen wij niet dan met smart denken. Wij weten het, God heeft iets gedaan, ja, God heeft iets groots gewrocht in de laatste jaren. Veler oogen zijn geopend voor den jammerlijken toestand van land en kerk. Velen heeft God uit de macht der duisternis getrokken, en overgezet in het koningrijk van den Zoon Zijner liefde, in wien zij de verlossing hebben door zijn bloed, de vergeving der zonden, en wien ter eere zij dan ook nog wel eens de harp van de wilgen nemen.

Maar waartoe heeft dit geleid? Is het u ontgaan, dat verachting en bestrijding hun deel werd?

Is het u ontgaan, dat velen, die de eersten hadden moeten zijn in het ijveren voor recht en waarheid, voor geloof en Godsdienst; voor Christus en Zijnen Heiligen Naam, zeiden: «het is de tijd niet dat des Heeren huis worde gebouwd,» en dat alzoo veler handen verslapten: *zwaartje*

Is het u ontgaan, dat, bij de minste poging tot samenwerking, om nog iets te doen tot behoud, eigenbelang, gebrek aan zelfverloochening, eene schromelijke onkunde, onverdragelijke twistgierigheid, sectengeest en een alles zonteloos makend verdrag met de wereld verlammen en verwarren; zoo dat thans de waarheid struikelt op de straten, hetgeen regt is er niet door kan, en bijna niemand voor de waarheid zich in het gerichte begeeft; zoodat men de rechten van Christus Kerk verkoopt voor het behoud van geld en brood; het gebod van God krachteloos maakt om eere naar de wereld; en het woord schijnt te willen logenstraffen: «allen, die godzalig willen leven in deze tegenwoordige wereld, zullen worden vervolgd?» En zoo dit, zoo dit alles althans u niet ontgaan is; kan het u dan verwonderen dat wij, aan Nederland denkende; niet dan met de innigste smart, ó neen! maar metterdaad met vrees ons herinneren moeten de woorden des Heeren tot den voor Juda nog om behoudenis roependen profet: «Menschenkind! als een land tegen mij gezondigd zal hebben, zwaarlijk overtredende, zoo zal ik mijne hand daartegen uitstrekken; en zal hetzelve den staf des broods breken, en eenen honger daarin zenden, dat ik daaruit menschen en beesten uitroeije. Ofschoon deze drie mannen, Noach, Daniël en Job, in het midden deszelven waren, zij zouden door hunne gerechtigheid alleen hunne ziel bevrijden.» En, na nog het hoos gedierte en het zwaard en de pestilentie als Zijne drie

andere booze gerigten genoemd te hebben, zweert de Heere bij zich zelven, «dat zij nog niet eenen zoon of eene dochter zouden bevrijden; doch ziet, spreekt de Heere,» daarin zullen ontkomene overblijven, die uitgevoerd zullen worden, zonen en dochteren, en gij zult vertroost worden over het kwaad, dat ik over Jeruzalem zal hebben gebracht ¹⁰ ^{16a} ²⁰ ²⁰ «Is dit woord niet aan Juda vervuld; ligt niet Jeruzalems kroon in het stof; en is niet de gedachtenis der eenmaal bloeiende Aziatische en Afrikaansche kerken daár; om onze vrees te rechtvaardigen?»

«Daarin zullen ontkomenen overblijven, die uitgevoerd zullen worden, zonen en dochteren,» spreekt de Heere! En bij eene aandachtige lezing dezer woorden, zal het wel niemand verwonderen, dat wij, hoe ook aan het Vaderland gehecht, en welke banden ook zullen moeten worden verscheurd, bij den dringenden nood, er eindelijk rijp voor worden; om Oranje en Nederland te verlaten, en denken aan de verhuizing naar elders, aan Kolonisatie onder den vreemde: ²⁰

Als Nederlanders, en die het altijd wel met Vorst en Volk meenden, die liever den zuur gewonnen penning spaarden tot stijving der schatkist, dan, in de verté ook maar niets te doen tot afbreuk van het wankelende Nederlandsch Staatsgebouw, billijken wij de vraag; waarmede men ons ontmoeten zal: Indien gij dan toch landgenooten naar elders wilt helpen; indien gij eene Kolonie wilt oprichten; waarom vestigt gij dan het oog op vreemd terrein; waarom niet liever op onze eigene bezittingen in Oost of West? En; zoo min wij ons aan derzelve beantwoording willen onttrekken, ontkennen wij dat er al vrij wat toe behoort, om eigene Koloniën voorbij te zien en het oog te vestigen op den vreemde: Maar wij merken in de eerste plaats aan, dat wij juist niet naar den vreemde onzen

¹ Ezech. XIV.

blik hebben gewend, maar dat onder het hooge bestuur van Hem, die de aarde hangt aan een *niet*; die tot den mensch gezegd heeft: « weest vruchtbaar en vermenigvuldig; en vervul de aarde, » *de trek* van de in Europa elkander verdringende volksmassa's, reeds lang naar de vrije, rijk gezegende, en nog onbewoonde landen van Noord-Amerika ligt. Die trek slaat uit het naburige Duitschland thans ook over tot Nederland. Van dorp tot dorp, van stad tot stad begint ze het land onzer Vaderen te vervullen, en binnen korten tijd zal wel geen Nederlander geene dierbare vrienden of aanverwanten in Amerika hebben. Hoe! En waaraan zulks dan toe te schrijven? Eenvoudig hieraan: de vertrokken' broeder of vriend meldt zijne achtergeblevene betrekkingen hoe goed hij het daar heeft, en noodigt ze dat goede met hem te komen deelen, in plaats van langer in dat ongelukkige land — zoo drukken zij zich dan uit, wanneer zij van Holland spreken! — gebrek en verdrukking te lijden!

Is het wonder dat zulk een woord, geschreven door hem, van wiens waarheidsliefde men zich even zoo verzekerd houdt, als van zijne eigene, met elken dag meer drukkende ellende, de bevolking van geheele dorpen schokt en reizvaardig maakt; zoo dat men slechts verlangt — helaas! ja, naardien het zoo is, moet het ontzettend woord worden uitgesproken — slechts verlangt naar het oogenblik, waarop men den vaderlandschen grond met al deszelfs leed, niet meer dan bij herinnering zal kennen! Zoo gaat het in de wereld! En het verwondert ons niet; immers niet voor zoo velen wij, eenigermate van nabij, getuigen waren van de smarten des volks en van de wonden waaraan het lijdt,

¹ Wij laten hierachter als bijlage volgen drie zoodanige brieven, opdat ook in den mond van twee of drie getuigen, dit woord besta, en de lezer zelf in staat gesteld worde, zich de toedracht der zaak duidelijk voor te stellen.

waarmede sommige rijken, wier olie en most niet ontbreekt, ja, maar toch niet allen onbekend konden blijven. Ook verwondert het ons niet, dat de gegoede burger even bereidvaardig is tot vertrek als de arme: want, die de oogen sluit, moge het ontkennen; de rijke moge uit eigenbelang hem vleijend toeroepen, dat hij moet blijven, hij ziet te duidelijk dat de burgerstand verdwijnt; dat die, indien het zoo voortgaat, niet kan blijven bestaan, en dat weldra ook zijne kinderen zonder bestaan, ja, dat zij zich als armen tegenover de rijken zullen bevinden. En wat, o, wat zou hem toch dringen om hen, bij mogelijke redding, dien jammer te gemoet te voeren?

En de Christen? hij, die alles wenscht op te merken; en de wegen Gods met de kinderen der menschen gade te slaan; wat kan hij op het vernemen dier beweging, bij het openbaar worden van zulk eene uitkomst, dan biddend vragen of deze niet misschien een weg is, dien ook hij mag betreden, en dien de Heere opent als antwoord op zijne verzuchtingen, reeds lang ten hemel opgezonden, wegens eigene of anderer nood? Ook wij wenschen dit te doen. De roeping te vervullen, waarmede God ons geroepen heeft, allereerst als personen, die lichaams- en zielskrachten Gode moeten toewijden, die hun geweten onbesmet wenschen te bewaren van de wereld, en eene goede reuk van Christus te wezen aan alle plaatsen; dan als huisvaders, die erger zouden zijn dan ongeloovigen, indien zij hun eigen huis niet verzorgden of hunne kinderen niet opvoedden in de leer en vermaning des Heeren; en daarna als burgers, ziedaar, hetgeen wij zoeken! En hoe, en waar, en op wat wijze kunnen wij daaraan beantwoorden? Deze vragen, wie gevoelt het niet, doen zich dan ook dadelijk op, en, ten gevolge daarvan, maken wij vergelijkingen tusschen Amerika en Holland, tusschen Holland en

zijne Koloniën. Maar verschrikkelijk woord, dat wij dan ook in de tweede plaats moeten uitspreken op de vraag: waarom niet liever op eigen bezittingen in Oost of West, dan op den vreemde het oog geslagen ter Kolonisatie.

Landgenooten! over de West zal het thans wel niet noodig zijn te spreken: en de Oost? Niet dan met een schreiend hart; neen! maar, omdat het zoo is, verklaren wij voor God en geheel het volk, dat, gelijk het voor den Christen hoogstmoeijelijk wordt in het Vaderland te blijven, het vertrek naar de Oost, het vertrek naar Java, dat paradijs der aarde, de parel aan Neêrlands kroon, hoezeer hij er ook naar mocht verlangen, den Nederlander onmogelijk gemaakt is. Ja, de Oost is voor den Christen, voor den Nederlander in het algemeen zelfs, gesloten, en aan Kolonisatie derwaarts valt niet te denken! In Noord-Amerika moge alles hem toelachen, daar moge alles geregeld, alles bereid zijn tot zijne hulp. Na eene overvaart, die weinig slechts kost, moge de Nederlander daar werk vinden, zoodra hij voet aan wal zet; het land moge er te koop zijn voor weinige guldens de bunder; men moge daar veilig, men moge daar vrij zich gevoelen onder een volk, dat, van Nederlandschen, Duitschen en Engelschen oorsprong, gaarne den vreemdeling ziet komen om den Nationalen welvaart te vermeerderen: in onze Oost is het niet alzo. Java is voor den Nederlander zoo gesloten als het Vaderland bezwarend! Hoort slechts. Wie zal den kolonist daar heenvoeren, of hem in staat stellen de *zware* reiskosten goed te maken? Wie zal hem grond aanwijzen, om op te wonen? Wat zou hij er kunnen aanvangen? Waar zich vestigen? En wij, die de zaak uit een Christelijk oogpunt beschouwen? Bij gebrek aan tijdelijk onderhoud, gevoelen wij den druk van een Gouvernement, dat ingrijpt in de teederste rechten van den vader, en hem dwingt tusschen twee tot rampzaligheid leidende uitersten te kiezen: of zijne kinderen in onwetend-

heid te laten opgroeijen, of hen naar scholen te zenden, waar zij, volgens zijne innige overtuiging, worden bedorven; waar de Bijbel, het Woord van God, de spijs der ziel, de zuivere rivier van het water des levens, ook voor kinderen zoo lavend en voedend, geweerd is; geweerd is op het verlangen van derden, die of voor beelden zich nederbuigen, of leeren dat kinderen niet bezwaard moeten worden met het Woord van God; en die beide, hoe ver ook van elkander verwijderd, overeenstemmen in de Godönteerende en den mensch verhef-fende leer, *uit de werken*, uit de werken althans *ten deele*, moet gij zalig worden, en niet slechts door het geloof! En zijn niet de bewijzen voorhanden, dat den nog goedgezinden Onderwijzer alle Bijbelsch onderwijs en opvoeding tot schuld, tot wetsovertreding wordt gerekend, waarom hij dan ook, het ga hoe het ga, zijn ambt moet verliezen?

Zoo is het hier; zoo is het in Nederland! ja, in Nederland! Is het te verwachten, dat het in onze Koloniën beter zal zijn; in de Koloniën, waar hetzelfde Gouvernement, dat hier eigendunkelijk handelt, oppermachtig regeert?

Woorden zijn overtollig, waar daden spreken. Nog zeer onlangs werd aan twee menschen, die iets deden of spraken tegen de meening van den Gouverneur-Generaal, en wier zaak, bij wezenlijke overtreding, immers wel voor den rechter zoude hebben kunnen gebracht worden, eenvoudig gelast binnen veertien dagen de Kolonie te ontruimen, of het zich te laten welgevallen, dat zij, zonder eenigen vorm van proces, er nitgezet werden! Ging echter de Gouverneur-Generaal zijnen last te buiten? Immers neen; met de macht daartoe is hij bekleed!

Onderstelt, wij koloniseerden in de Oost, en een Evangelieprediker waagde het, er het Woord van God te verkondigen, of een broeder sprak onder de broederen een woord

tot stichting en vermaning; onderstelt, de tucht werd er, naar den wil van God, in de gemeente uitgeoefend of een Christelijke school er geopend voor kinderen; zouden wij ons vergissen bij de onderstelling, dat die prediking, dat dit werk, zondaren zou leiden tot bekeering, beroerte veroorzaken in de thans zoo vreedzame kringen van zondedienst en weelde; maar dat ook de Gouverneur-Generaal zich er, door gebelgd gevoelen, en het tot zijne verhevene roeping rekenen zoude dien prediker, dien broeder uit de Kolonie te verbannen?

Landgenooten! neigt toch de ooren, en hoort hetgeen wij als in de tegenwoordigheid Gods betuigen: de warmte van het klimaat in eene heete luchtstreek mocht genoeg verzacht worden door de hoogere streken, waar men zich zou kunnen vestigen; het betalen van belastingen, ten behoeve van een moederland, dat ons door stille verdrukking genoodzaakt had het te verlaten, maar dat ons toch nog dierbaar bleef, mocht ons gemakkelijk zijn; maar wetens en willens eene plaats ter woning op te zoeken, waar het Gouvernement de vrijheid van geweten verguist, waar men verhinderd wordt zijne kinderen op te voeden in de vreeze Gods, en dat om het eenige voordeel dat men dan *eene Nederlandsche Kolonie* blijft, wien zou het kunnen aanlokken? En, zoo liet ons dit al kon, zou het toegeven er aan, het toegeven derhalve aan een gevoel van Vaderlandsliefde, ons dan niet verleiden tot stellige ongehoorzaamheid aan den God des verbonds en der genade, wiens wij zijn en wien wij dienen; zou het niet zijn de meest stellige gelijkvormigheid aan de wereld, en dit ten koste van de gemeenschap met God, welke wij niet dan in Zijnen weg genieten kunnen; zou het niet zijn een verzoeken van den Heer onzen God? Hoe dan zouden wij het voor Hem, onzen Wetgever, kunnen verantwoorden, onze broeders derwaarts te zenden of ook zelve er heen te trekken?

13

Losbandigheid onder den naam van vrijheid? — neen, wij begeeren die niet. Evenmin willen wij de Kerk laten ingrijpen in hetgeen het tijdelijk gezach toekomt: de Republikeinsche regering is ons niet dierbaar boven die van Oranje, door God aan onze vaders geschonken in Zijne gunst; maar wij wenschen een stil leven te leiden in alle eerbaarheid en godzaligheid, en onze kinderen op te voeden in onze beginselen, op te voeden voor den Heere. Omdat dit ons betwist, wat zeggen wij, omdat dit den meesten onzer onmogelijk gemaakt wordt; omdat wij met deze keuze in het hart niet behoeven *te denken* aan onze eigene Koloniën, daarom vooral wenden wij het oog naar den vreemde; daarom moeten wij de handen aan het werk slaan, en, in weerwil van ons zelve, Nederland helpen berooven van de besten van deszelfs inwoners, en medewerken, dat een goed deel van deszelfs schatten aan het Nationaal vermogen wordt onttrokken; er aan medewerken, dat nijvere handen op vreemd terrein worden overgebracht, die tiendubbele waarde zouden gehad hebben op de hooglanden in onze eigene bezittingen, en die wel Nederlanders zouden hebben willen blijven, indien zij het hadden kunnen doen zonder krenking van hun geweten!

God geve, dat het vertrek van vele duizenden der besten onzer landgenooten naar Noord-Amerika, (de besten zijn immers, die het naauwst aan God en hun geweten verbonden zijn!) dat thans aanvangt, de oogen van ons Gouvernement en van de aanzienlijken des lands opene, opdat men onze Koloniën toegankelijk make voor menschen, die derwaarts verhuizen willen, door waarborg te geven van *volkomene* vrijheid: vrijheid in het burgerlijke, vrijheid in het Godsdienstige, en deze zoowel met betrekking tot de school als tot de kerk. Men stremme de ontwikkeling van Java niet langer nit eene door God vervloekte zelfszucht. Men moedige het vertrek

duwaarts aan. Men zij niet zoo laauw, niet zoo slap. Men beijvere zich daarheen te zenden zoo velen onzer landgenooten, die aan Amerika niet durven denken, uit gebrek aan reisgeld, die onze Vereeniging niet kan overhelpen uit gebrek aan kapitaal; die hier een prooi zijn van armoede en honger; wier geest reeds verstompt is onder den ondragelijken last der tijdelijke nooden, en die slechts door de giften van neergegodeen hun kwijnend leven voortslepen! Doet men zulks, o! zoo gaarne willen wij dadelijk, met al onze macht, medewerken, om Evangeliepredikers zoowel als onderwijzers der jeugd daarheen te zenden, opdat het hier verwaarloosde volk, opgeheurd uit zijne ellende, dáár nog den Verlosser leeré kennen, en het Vaderland ten steun zij, door het gewillig betalen van belastingen niet alleen, maar ook door gebed tot God voor het land der Vaderen; ja, opdat het ook zij tot zegen voor de aldaar wonende millioenen Heidenen, die den naam van God en Christus nog nimmer hoorden, dan in den Hem lasterenden mond van verheidenschte Christenen! — Langs dezen weg verhelpe men het verdringen van elkander met al deszelfs jammer en zonde; onthesse men den burger, den steun van het staatsgebouw, een weinig althans van zijne drukkende lasten, en redde men, wat nog te redden is. Dit zouden wij een heilspellend teeken rekenen ook nog voor een zinkend land; dit wenschen wij; maar ter Kolonisatie het volk daarheen te leiden, onder een wetgeving als die daar thans van kracht is, — dit late de Heere verre van ons!

Misschien vraagt gij ons of het Gouvernement zoude kunnen hetgeen wij verlangen; en, zoo ja, of wij onzerzijds dan ook hebben beproefd om de Regering er toe te bewegen?

En gij hebt regt dit te vragen. Wij antwoorden: ja, de Regering zou het kunnen, en zou het zelfs kunnen met weinige kosten. Vertrekken niet jaarlijks anderhalf honderd schepen

bijna ledig naar Java; en zou het Gouvernement niet met de Handelsmaatschappij maatregelen kunnen treffen tot kosteloze overvaart der duizenden, wien het aan overvaartskosten naar Amerika ontbreekt? Hunne voeding op de reis, hunne uitrusting, een weinig gereedschap en eerste verblijfkosten zou het dan slechts behoeven voor te schieten, en dit zou weinig bedragen!

Verder. Regeert niet onze Koning onbepaald in de Oost; kan hij niet de heerlijkste hooglanden, die bij millioenen bunders ledig liggen, geven aan wien hij wil, en geven tegen eene betrekkelijk geringe opbrengst, maar tot onberekenbaar voordeel voor de schatkist; kan hij zijn getrouwe volk daar geene vrijheid van Godsdienst en scholen toestaan, en staan niet alle middelen hem ter dienst, om hen daar te beschermen? Kan hij niet door op eene ruime schaal en op eene verstandige wijze² den weg naar de Oost te openen, velen, die nog niet of nog maar half voor Amerika gewonnen zijn, voor Nederland behouden? De Christen toch, die weet dat nog vijfëntwintig millioen Heidenen als een heerlijk veld en rijk voor den oogst daar wonen, kan niet anders dan branden van verlangen, om hun ook het Evangelie te brengen; om ook daar met kracht te arbeiden tot verkondiging van den naam des Heeren. En deze gedachte, wij willen het niet ontveinzen, de gedachte van ons misschien nog eenmaal in de gelegenheid gesteld te zien, om onder die millioenen Heidenen te arbeiden; ons in de gelegenheid gesteld te zien, in het verre Oosten, de bakermat van Godsdienst en wetenschappen, werwaarts, bij de ontwikkeling der

¹ Zie de redenering hierover van VAN DER HECHT in zijne in vele opzichten nitnemende brochure over Kolonisatie op Java, ten jare 1844, te Amsterdam uitgegeven. Met cijfers en op eene wijze die kennis van zaken openbaart, toont hij dat dit weinig zou kosten.

² Niemand belge dit woord. Wij dachten aan de Salamanca!

Raadsbesluiten des Eeuwigen, de blik van geheel de wereld zich weder wendt; op Java, — niet op Ceram of Ubi of Borneo, of wat men ook noeme, waar men niet weet, wat men er zal ontmoeten, of waar men slechts met het zwaard in de hand, de daar wonende Alfoëren zou kunnen verdringen, en dus in opstand tegen God moeten beginnen; of waar men een prooi zou moeten worden van de wilde dieren der aarde, of een slachtoffer van de ongezondheid van het klimaat; — maar op Java, waar de lucht gezonder is dan elders, de winden uitnemend waaijen tot verkoeling, alle planten welig groeijen; de bosschen wemelen van herten, runderen en wilde zwijnen, zoodat men al zijne krachten, die hier verspilld worden, in de verstikkende zorgen van het aardsche en in de arme vraag: «wat zullen wij eten of wat zullen wij drinken?» Gode kan wijden; ons in de gelegenheid gesteld te zien, om met eene volkplanting van Christenen ons daar neder te zetten; in de gelegenheid, om met geheel de Kolonie, met vrouwen en kinderen, als zendelingen daar werkzaam te zijn; daar te arbeiden, als een WILLIAMS onder de Zuidzee-bewoners, en er een centraal punt van uitgang te vestigen tot verspreiding van het Evangelie: die gedachte ontflamt ons hart; ons gebed klom dikwerf om de vervulling er van, als het dierbaarste onzer wenschen, ten hemel, en zou ons de verhuizing naar de, op zich zelve zoo begeerlijke binnenlanden van Amerika bijna doen vergeten. Ja, wij zijn hunne schuldenaren! En hoe zullen wij met hen, met die millioenen menschen, voor den rechterstoel kunnen staan, indien wij die schuld niet betalen? Aan die vijftiengintwintig millioenen moet het Evangelie worden gepredikt. Het moet niet maar een zending zijn, die derwaarts gaat, in de hoop van misschien nog eens weder dat land te verlaten; maar, zal het wel zijn, dan moet eene gemeente van Christenen, van levendige Christenen daarheen, hoedanige God

15
 ons nog wel zou doen vinden, werd de weg derwaarts maar geopend; en wij twijfelen niet, of God zou haar stellen tot het middenpunt der Kolonisatie, tot het blijvend brandpunt, waar men Evangeliepredikers vorme, en waaruit men naar heinde en verre zou kunnen werken tot verkondiging van het Evangelie!

Gij denkt misschien, dat onze regering niets liever zoude wenschen dan dat, en dat zij, hiertoe aangezocht, gaarne alle mogelijke hulpmiddelen zoude verschaffen. Landgenooten! kent gij het werkje van den heer VAN DEN HOUT, voor twee jaren reeds uitgegeven, met wederlegging van de bedenkingen der regering tegen eene zoo wenschelijke Kolonisatie op Java? Te vergeefs beproefde hij haar er toe te bewegen. Dit niet alleen; maar ook wij hebben het beproefd. Nadat wij overtuigd waren, dat de landverhuizing naar Noord-Amerika eene allesomvattende zaak stond te worden; en dat het onze roeping was die te leiden, brachten wij die ter spraak op eene aanzienlijke vergadering, die wij in Amsterdam hielden met staatslieden, handelaren en geleerden uit onderscheidene oorden onzes Vaderlands. Men riep ons daar toe: waarom vertrekt gij niet liever naar de Oost? Waarom blijft gij niet liever Nederlanders, onder het huis van Oranje? Waarop twee uit ons midden, D^r. HELDRING uit Hemmen, en D^r. SCHOLTE uit Utrecht, op zich namen tot ZExc. den Minister van Koloniën zich te begeven, de Regering met de zaak bekend te maken, en haar te dringen den gang der volksverhuizing nog derwaarts te richten door vrijheid, wegbaning en voorrechten te verleenen. Met betrekking tot Java ontvingen zij een afwijzend antwoord. ZExc. noemde Ceram en Ubi, met belofte dat hierover zoude worden geschreven. En ofschoon de Eerw. Leeraar van Hemmen, na het gesprek met ZExc. den Minister, den moed niet opgaf nog eenmaal eene Nederlandsche Kolonie in onze Oost te zien ontstaan, is het besluit van

D^r. SCHOLTE, om zelf mede te verhuizen naar Noord-Amerika, geschikt om de vrees te vermeederen, dat hij, die met een Minister er over spreekt, alle hoop verliest, dat van de zijde der Regering iets zal gedaan worden; iets althans, voordat de meer gegoeden voor Amerika gewonnen, en vele armen den hongerdood gestorven of in gebrek en armoede zullen zijn weggekijnd!

Twintig jaren zijn ons de Engelschen vooruit in het koloniseren van landen, die werken kunnen, maar geen werk hebben. Honderd duizend Engelschen vertrekken jaarlijks naar alle zijden der wereld, om Englands grootheid te bevestigen. Nieuw-Holland wordt zelfs Nieuw-Engeland. O, zoo gaarne zagen wij nog een Nieuw-Nederland in Oost of West verrijzen! Ons volk wordt thans rijp voor de verhuizing. Duizenden zijn bereid te gaan, en vragen slechts: hoe zullen wij de reiskosten goed maken? De zucht er toe begint de harten te vervullen. Ach, dat zij nog geleid werde, wij smee-ken het van den God onzer Vaders! tot heil van het oude Nederland, tot een' zegen voor deszelfs Koloniën, en dat alzoo de wensch der Natie en het gebed der kinderen Gods werde vervuld!

Men bedenke het echter wel: de stroom, die nederwaarts vloeit, opwaarts te doen vlieten, is hoven onze macht: Haast de Regering zich niet dien te leiden; slaat zij geen handen aan het werk; wacht ze totdat alle kringen reeds tijding zullen hebben ontfangen van naar Amerika vertrokken vrienden; tijding, die boodschapt hoe goed het daar is: dan is het te laat. Nu nog kan ze iets doen, nog veel herstellen; nu nog armen redden van den hongersnood, en rijken voor het Vaderland behouden!

Wij, hoe smartelijk het ons ook zij, wij kunnen echter nergens heenwijzen dan naar Amerika, zolang het Gouver-

nement den weg naar de Oost niet zal hebben ontsloten. Nalaten de handen aan het werk te slaan, en de thans zich openbarende zucht tot verhuizing te leiden, dat mochten, dat mogen wij ook nu niet. Nu echter waarschuwen wij nog; maar, bij te laat berouw, geve men ons niet de schuld van eigen verzuim!

Het zal wel niet noodig zijn, dat wij bij al het aangevoerde nog afzonderlijk zeggen, waarom wij niet onze krachten vereenigen tot ontginning der heidegronden op vaderlandschen bodem. — Die heide toch behoort ons niet toe; en, zoo wij al kapitaal hadden om die te koopen, zouden wij het nog niet hebben, om aldaar eene *kostbare* Kolonisatie te beginnen. Die heide en heidegrond kent, weet wel dat hieraan niet te denken valt voor den armen man; en dat een, op het land op verre na niet arm gerekend huisgezin, hetwelk over *f* 500 beschikken kan, aan heideontginning nog niet behoef te denken ¹. Daarenboven de grond blijft heidegrond; en de Kolonie van weldadigheid die *f* 1700 ontvangt van ieder huisgezin dat zij plaatst ², en nog niet bestaan kan zonder onder-

¹ Wij berekenen dat ieder huisgezin gemiddeld *f* 500. — behoef om zich in Noord-Amerika te kunnen vestigen en in het bezit te zijn van eene aanzienlijke hoegrootheid besten grond.

² Zie VAN DER HECHT t. a. pl. Rijken kunnen met voordeel land aannemen en zullen dit ook wel blijven doen, gelijk het thans reeds geschiedt: en uit de verdediging van vele *markten* van zelve voortvloeit. Het meeste dat er van dien aard plaats vindt, geeft echter weinig blijvend arbeid, daar het bestaat in het zaaijen of pooten van hout. Dat dit belangrijk is voor de bevordering van 's lands welvaart, zal wel niemand betwijfelen. De verhuizing naar elders wordt er echter niet overbodig door. Door al wat men kan, bevordere men de welvaart des lands. — Waarom beproeft men daartoe niet ook het droogmaken van de Zuiderzee? Men gevoelt wat dit bij het welgelukken der poging, al moest ook het oude meer Flevo blijven, onder den zegen Gods, zoude kunnen worden tot vermeederdering van 's lands welzijn!

steuning van elders, is daár, om te bewijzen het geen wij beweerden. Dit zij genoeg bij hetgeen boven gezegd is van den zedelijken toestand van ons land. —

Wij gevoelen, dat wij nog iets zeggen moeten betrekkelijk de opmerking, welke men ons gemaakt heeft aangaande den Republikeinschen regeringsvorm, welke in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika is ingevoerd, en waarom men uit een Christelijk standpunt bedenkingen aanvoert tegen de verhuizing derwaarts. Wij ontveinzen niet dat de regering, welke daar van het volk uitgaat, gezegd kan worden te zijn in handen van het volk. Met Gods Woord in de hand, verklaren wij echter vrijmoedig, dat niemand zich hierover behoeft te bekommeren. Het geldt hier immers niet de vraag: welken regeringsvorm zouden wij Christenen, er toe geroepen, invoeren? maar, welken vinden wij daar? En, of die regeringsvorm goed of kwaad, beter of slechter is, betrekkelijk dien, als dien in Nederland, in Rusland, in Italië, in China, op Creta, en waar het ook zij, geldt het woord des Apostels: «beveel hun dat zij der machten onderdanig zijn.» Alle ziele zij der machten, over haar gesteld, onderworpen; want daar is geene macht dan van God, en de machten, die er zijn, zijn van God geordineerd.»¹

Wij gevoelen het immers: alle macht, en *hoedanig* die ook zij, noemt daar de Apostel. En, alsof dit nog niet genoeg ware, tot onze onderwijzing sprak de Heer met betrekking tot het gezach, hetwelk de Keizer van Rome in der tijd in Palestina uitoefende, en dat, als zoodanig, wel boven alle ander een tegenwettelijk, een tegen Gods wil daár geldend gezach heeten kon: «Geef den Keizer, dat des Keizers is,» en zulks, opdat niemand zich door een vermeend, of voorgewend ijveren voor God en Zijne waarheid; er aan zoude

¹ Tit. III: 1. Rom. XIII: 1—7.

17
onttrekken¹. Was ook niet die van ons Vaderland, ja, wat meer is, was niet oorspronkelijk de Joodsche regeringsvorm, naar den mensch, die eener Republiek; en was daár niet het inroepen van het koningschap opstand tegen God²? Zoo ergens, dan heeft zeker de Heer, in hetgeen Hij Zijn volk ook ten deze voorgeschreven had, ons een voorbeeld gegeven, waarnaar wij wel wenschen mochten, dat alle regeringen zich in Zijne vrees vormden.

En zóó hebben wij ons verantwoord voor een ieder, die rekenschap afeischt van ons doen en laten in deze gewichtvolle zaak. — Vorst en Volk, edelen en geringen! wij roepen u ernstig op, tot een ontwaken uit den slaap van zorgeloosheid en onverschilligheid! Neen, neen, daar is geen heil te verwachten, nu Neêrlands kroon, de aan hetzelfde toebetrouwde waarheid, gevallen is! De donkere nacht van onkenis in de waarheid, waardoor het volk vergaat, maakt het rijp om eene prooi te worden van ongeloof en bijgeloof. En, terwijl men de zonde indrinkt als water, vloeit Vorst en Volk door, en smelt het nakend verderf te gemoet. O, merkt het toch op! het burgervolk, het zout, de steun der natie, en onder hen velen, die God kennen, en Hem ter eere het reukwerk der heiligen in uw midden doen branden: dat volk wordt voorbereid om u te verlaten! Is het niet opmerkelijk, als ware het op een afgesproken teeken, — ook velen van het volk, dat wel niemand zal beschuldigen van te behoren onder hen, die naar verandering staan; dat nu in de laatste jaren zich zelve en zijn goed veil had tot herstelling der waarheid Gods; dat ijverde voor Zijn huis; dat wel in de stilte

¹ Matth. XXII: 21. Verg. met Joan. XVIII: 36.

² 1 Sam. VIII.

lijden en heete traanen voor God kon schreijen, maar dat er niet aan dacht u te verlaten, — als op een afgesproken teeken, ontwaakt het; deszelfs teederheid en oprechtheid voor God, zal niet meer ten aanstoot zijn; weldra zal het u dan niet meer vermanen; niet meer aandringen op de vrije prediking van het Evangelie; niet meer smeeken om vrijheid tot oprichting van Christelijke scholen! Maar wanneer het volk, dat den Heere vreest, u verlaat, is het niet te vreezen, dat dan ook weldra uwe kandelaar van zijne plaats zal geweerd worden en God van u wijken?

Och, wij bidden u: merkt nog op hetgene wij zeggen, en keert weder tot der vaderen God en dienst; erkent uwe schuld; plaatst u als in Zijne heilige tegenwoordigheid; haalt Zijn heilig Woord voor den dag; neemt het in de hand; buigt de knie; zweert trouw den God der Vaderen, als kinderen des verbonds, dat God ook met uwe Vaderen had opgericht, en leest in dat Woord van vergeving, van reiniging door het bloed des verbonds, van geloof, van bekeering, van vruchten des geloofs en der bekeering waardig, opdat gij behouden moogt worden in den dag des toorns, opdat afgewend worde de hitte der gramschap Gods!

En gij, die de hand op het verbond der genade wilt leggen; die niet op uwe eigene gerechtigheid leunt, maar op de gerechtigheid van Christus; die adem en levenskracht hem wilt toewijden, en wien het zaligheid is God te dienen, legt gij deze woorden in uw hart; gaat er mede in uwe binnenkamer, en brengt ze voor het aangezicht uws Gods! Verzuimt intuschen niet de roeping te vervullen, waarmede God u geroepen heeft, al is het ook in een zinkend land. Schroomt niet den hangsten strijd, al staat gij alleen; maar ziet ook tot uwe bemoeiding welke uitkomsten de Heere kan daarstellen. Ja, God is getrouw! Hij zal niet laten verzocht worden boven

18

vermogen, maar met de beproeving ook de uitkomst geven, opdat gij die kunt verdragen. Hetgeen wij u thans mededeelen is er een nieuw bewijs van. O, volk, dat Hem vreest! Heeft God Zijne liefde jegens ons bevestigd hierin, dat Christus voor ons gestorven is, toen wij nog zondaars waren, en zullen wij, als vijanden met God verzoend door den dood Zijns Zoons, nog veel meer behouden worden door Zijn leven, dan zullen ons ook alle dingen medewerken ten goede; dan zal ons ook geen schepsel van de liefde Gods in Christus scheiden, hoe het ook ga, en waar wij ook zijn; hetzij wij leven, hetzij wij sterven, wij zullen des Heeren zijn; het loflied der overwinning mogen wij juichend aanheffen, en vrolijk zingen ter eere van Hem, die ons kocht met Zijn bloed, die ons leidt naar Gods raad, en eenmaal opneemt in heerlijkheid!

AFSCHRIJF van den brief
door ons gezonden aan de
geloovigen in de Vereenigde
Staten van Noord-Amerika.

*Aan de Geloovigen in de Vereenigde
Staten van Noord-Amerika.*

Geliefde broeders en zusters in den Middelaar Gods en der menschen, den Heere Jezus Christus, Gods en des menschen Zoon, God boven allen te prijzen in der eeuwigheid! die met ons dood zijt van natuur door de misdaden en zonden, maar naar de groote barmhartigheid Gods wedergeboren tot eene levendige hoop, door het geloof in Hem, die aan het vloekhout hing, die opgewekt is, en zit aan Gods rechterhand, van waar wij Hem verwachten, wij die gelooven, naar de werking der sterkte van Gods kracht, die Hij in ons heeft willen verheerlijken: Genade en vrede zij u van God den Vader en van onzen Heere Jezus Christus, door den Heiligen Geest!

Broeders en zusters! wij hebben, ofschoon door den Oceaan van u verwijderd, een woord aan u. Wij, door de groote barmhartigheid Gods onzes Zaligmakers, dienaren van Gods Woord, dienstknechten van de door Gods bloed gekochte gemeente, vragen oefening van gemeenschap der heiligen, en roepen uwe barmhartigheid in over vele kinderen des Heeren, over vele hulpbehoevende natuurgenoeten.

19

Doch wij zullen trachten u met onze personen, omstandigheden en doeleinden nader bekend te maken, daar zulks noodig is voor u, om ons eenig vertrouwen te kunnen schenken.

Sedert meer dan een tiental jaren, na onze studiën op 's Lands Academie te Leyden volbracht te hebben, zijn wij in dienst des Woords getreden, en stonden, als deelgenooten van het levendige geloof, en de door God alhier verwekte verlevendiging Zijner kinderen, weldra tegenover onze nationale of wereld kerk, die in vele opzichten eene Staatsmachiene is, van het aardsch Gouvernement afhankelijk, en op de staatskas leunende, hebbende een' Minister van Eeredienst aan het hoofd. Wij wenschten meer Gods Woord dan de willekeurige reglementen van haar, steeds meer en meer van Gods waarheid vervreemdend kerkbestuur, te gehoorzamen. Wij werden met eenige andere Predikanten in de dienst des Woords belemmerd en gestremd. Dit had ten gevolge dat, onder veel smaad en vervolging, door beboefing, inlegering en gevangenis, allerwege in Nederland kleine gemeenten werden gevormd. Deze, van het Gouvernement onafhankelijke gemeenten zijn wel klein en arm naar de wereld, maar bestaan meest uit de burgerklasse en over het geheel uit leden, die hunnen verloren en doemschuldigen staat voor God kennen; die de toevlucht nemen tot het bloed der verzoening, en wenschen, door de hope des levens daartoe gewekt, niets liever, dan den tijd hunner inwoning in het vleesch op aarde te leven overeenkomstig den wil van God, om aldaar eene goede reuk van Christus te zijn tot lof Gods des Vaders.

Deze gemeenten zeggen wij werden gevormd onder vervolging. Hier te lande toch mag men het Evangelie niet prediken voor een getal van meer dan twintig personen; de prediking des Evangelies wordt afhankelijk gemaakt van de Gouvernementserkenning van eene gemeente als zedelijk lichaam in de

maatschappij; zij wordt beperkt binnen gebouwen door zoodanige lichamen daartoe bestemd ¹.

¹ Welke regering zal strafeloos het «Predikt alle creaturen het Evangelie,» aan haren wil ondergeschikt maken?! — Welke regering zal strafeloos zich verstouten, de vorming van eene gemeente van Christus van hare goed- of afkeuring afhankelijk te maken?! — Die overheersching van de Kerk van Christus, onder den schijn van veiligheidsmaatregelen, zal krenking van Jezus rechten bevonden worden, wanneer Gods Zoon zal richten en de kluisters Zijner gemeente verbreken. Wij beleven gelukkig reeds tijden, waarin de sophisterijen, om dezelve als noodzakelijk te verdedigen, door de regeringen van andere natiën gelogenstrafft worden.

Door het vragen van de burgerlijke erkenning der Afgescheidene gemeenten, schijnen wij deze stille krenking der rechten van Christus door het Gouvernement te rechtvaardigen. — Deze schijn is al bezwarend! — Het bestaan der gemeenten is echter in de requesten, waarin die aanvraag geschied is, niet verdonkerd, maar erkend, en zorgvuldig onderscheiden van de burgerlijke erkenning. Het Gouvernement heeft zalks, wetende of onwetende niet gehinderd; en wij hebben in dezelve gezwegen van het verkeerd beginsel van het Gouvernement. Dit werd door velen gehouden voor eene stilzwijgende goedkeuring of stijving van hetzelfde in deszelfs, de rechten van Christus rijk krenkende gang, waarom ook een der schrijvers dezes, reeds eenige jaren de teruggave dezer versnipperde Godsdienstvrijheid heeft voorgestaan. Dit Godsdienstvrijheid belemmerend stelsel der regering zullen wij ook voortdurend door prediking alomme in schuren en huizen en in niet erkende gemeenten metierdaad veroordeelen en bestrijden. En ruimt het Gouvernement de, met de Grondwet in strijd staande, Napoleontische wetsartikelen niet op, treedt het voort in die toepassing derzelve, welke ingrijpt in de teederste rechten, gelijk het zich openbaart vooral omtrent de laatste vervolging te Baambrugge, dan zullen, hopen wij, de Afgescheidenen zich gedrongen gevoelen, om bij teruggave van burgerlijke erkenning en het intreden in onerkende gebouwen, liever openbaar met het Gouvernement in strijd te leven, dan den schijn van stilzwijgend de vervolging te billijken, aannemen.

[Dit meenden wij bij de uitgave dezes hier bij te moeten voegen tot ontlasting van ons geweten, en tot inlichting van het Nederlandsche volk.]

20

Sedert een tiental jaren dienen wij deze Gemeenten. Door kleinheid en soberheid, naar het uitwendige, en door maatschappelijke drukking lijden vele van hare teedere belangen. Ofschoon onze leden, gelijkmatig met alle inwoners, de belastingen betalen, welke geheven worden, om de Staatskerk en het Roomsche bijgeloof te schragen, zouden wij, om de vrijheid der gemeenten niet prijs te geven, al wilde men ons toelage uit 's lands schatkist aanbieden, die volstandig van de hand moeten wijzen. Van deze verzoeking hebben wij echter geen gevaar te vreezen, vermits men ons, om de burgerlijke erkenning in de maatschappij en hierdoor de vrije prediking in kerkgebouwen te erlangen, heeft laten belooven, nimmer voor kerk of armen aanspraak op 's lands schatkist te maken. Door dit een en ander wordt de zorg voor kerken, pastoryën, onderhoud van weduwen, weezen, armen, predikanten en opleiding van dienaren gekrenkt, te meer daar de krachten der geloovigen zeer verdeeld zijn. Velen toch, en vooral de met goederen beedeelde kinderen Gods, zijn nog achtergebleven in de door de Staatskas bezoldigde kerk.

Deze zwakheid en achteruitgang, naar het uitwendige, van velen onzer gemeenteleden en van duizend andere medeburgers niet alleen, maar ook de uitdrukkelijke wil van God, dat ieder mensch op aarde werke, opdat hij ete, werke om zijn huis te verzorgen, en daarenboven iets ten nutte van weduwen, weezen en de belangen van Gods koningrijk te kunnen afzonderen, doet ons sedert eenigen tijd bedacht zijn om voor velen onzer gemeenteleden, voor velen onzer Christelijke landgenooten een ander oord op aarde te zoeken. Velen hunner toch zijn werkeloos, verarmen, teeren dagelijks achteruit, zitten met hunne kinderen in verlegenheid, of verdienen in gewetenbesmettende affaires hun brood. Wij behoeven een oord, waar de mensch niet het

werk, maar het werk den mensch wacht; waar menschen door volksopeenhooping elkander niet verdringen, maar Gods schepping nog open ligt, om den mensch te ontvangen. Deze zwakheid en achteruitgang neemt eer toe dan af, daar zij in het naauwste verband staat met den beklagenswaardigen, stoffelijken toestand van dit land, waarin door volksopeenhooping en de, daaruit voortvloeiende verdringing van elkander, ondermijning in nering en handtering en vermindering der dagloonen voortvloeit; en door gewetenverwoestende concurrentie, en door geheel uitzuigende en bange belastingen van wege de enorme Staatsschulden, de burgerstand verdwijnt, de kapitalen der rijken wassen, en de dagloon verdienende, klasse dikwerf, bij de meest ernstige pogingen, óf geen geregeld werk, óf geen broodgevend werk kan vinden.

Wij zijn hiertoe te meer gedrongen, na nu eenige jaren vruchteloos getracht te hebben om velen werk en daardoor brood te verschaffen; en door de overtuiging dat de gewone armenbedeeling niet alleen, bij toenemende werkeloosheid, kwijning en ondermijning van nering en handtering en ondragelijke belastingen, te drukkend wordt; maar ook voor de bedeede wordende personen, die werken kunnen, krenkend en bedervend en tegen Gods gebod: „werk en eet,“ strijdig is. Wij zijn er toe gedrongen, om dat ledigheid en slaafsche arbeid, verstikkende zorgen en verdringing door volksopeenhooping met alderzelve smarten en ontwikkeling van des menschen inwonend hederl, en die verwoestende concurrentie; eene vruchtbare baarmoeder van vele zonden is. Hierdoor toch worden eigene geestelijke belangen gekrenkt, en de algemeene belangen van Gods rijk verdrongen; hierdoor wordt het huwelijk vermeden, ontucht gekweekt, Gods zegen in het bloed geschuwd, het kroost verwaarloosd en een stroom van maatschappelijke besmettingen bevorderd; hierdoor wordt voor

meenigeen zonde een spel, of hij slijt zuchtende en met een bezoedeld geweten zijne dagen.

Algemeen dan ook begint men hier meer de noodzakelijkheid van volksverhuizing te erkennen. Meest al de aanzienlijken echter van dit land staan dezelve zeer tegen, van wege de hieruit gevreesde schade, ten minste, wanneer ze niet naar de Hollandsche Koloniën ondernomen wordt. Dan, voor deze Koloniën is ons Christelijk burgersvolk bevreesd wegens het ongezone klimaat en de drukkende, Godsdienstvrijheid benemende richting der Hollandsche wetgeving; om welke redenen ook wij ons oog op andere streken, op de Vereenigde Staten van Noord-Amerika gevestigd hebben. Onze wensch en bede tot God is, dat deszelfs onbewoonde binnenlanden eene plaats mogen bevatten, waar ons volk, door de bebouwing der aarde, (want dit stille leven is ons het verkieslijkst, daar ook de meesten der verhuizers landbouwers zijn en nijvere handwerkslieden) zijn tijdelijk onderhoud moge kunnen vinden tot redding van zijn geslacht uit de jammeren eener ten ondergaande maatschappij! Vooral ook wenschen wij dat zij, dorpsgewijze wonende, het groote voorrecht mogen kunnen genieten van de kinderen op Christelijke scholen onderwezen te zien; voorrecht, dat wij hier moeten missen, daar op de staatsscholen een algemeenzedelijk onderwijs gegeven wordt, hetwelk noch Jood noch Roomsgezinde stooten mag, terwijl de vrije scholen geweerd worden. Dit gemis mogen noch wenschen wij te dragen. Ook is onze innige begeerte, aldaar met elkander levende, tévens een werkdadig aandeel te mogen hebben in de verspreiding van Gods waarheid onder de Heidenen, waartoe hier velen bij de lust de macht begint te ontbreken.

Tot onze blijdschap hebben wij vernomen, dat in het binnenland van Amerika, bij volstrekte Godsdienst- en school-

vrijheid, ook vruchtbaar land en broodgevend werk te bekomen is. — Daar echter geen kapitalen bij handwerkslieden en sober bedeelde landlieden aanwezig zijn, zijn wij onmachtig om de benoedigde onkosten te bestrijden. Van ondersteuning der aanzienlijken zien wij ons, om boven genoemde redenen, bijkans geheel verstoken, waardoor deze weg, — geopend ter redding van zoo vele bang zuchtende, Godvreezende huisgezinnen, — wel gezien, maar niet naar behoefte kan betreden worden; en wij vele deerniswaardige natuurgenooten en vele Godvreezenden, die hulp behoeven, hulp smeeken en op onze harten liggen, moeten afwijzen, hen dieper zien zinken; en zuchtend en zorgend hun leven zien slijten, terwijl zij met schrik voor de toekomst hun geslacht zien ontwikkelen.

God zegt ons, dat wij lief moeten hebben niet met woorden; maar met daden en in waarheid; dat wij al hetgeen onze hand vindt om te doen, doen moeten met alle macht. Daarom, geliefde broeders en zusters in Christus! gevoelen wij ons vervrijmoedigd en gedrongen, om ons tot u te wenden, en te smeeken: Eilieve! leent ons eene hand in dit dierbare werk, om vele leden van het lichaam van Christus en vele natuurgenooten uit een' waarlijk drukkenden nood te redden, die door den toestand van dit land steeds dreigt banger, en voor het opkomende geslacht verderfelijker te worden. Wij smeeken u helpt ons met goeden raad, met geldelijke bijdragen, en op wat andere wijze ook God de Heer u daartoe het vermogen verleent. Wij vragen het u met vele vrijmoedigheid, wetende, dat het tot ulieder zaligheid uitloopt, en dat dit ons werk rijk zal zijn in vruchten van dankzegging aan God. Wij vragen het vrijmoedig, vertrouwend dat uwe beurzen en harten door veroordeelen tegen Noord-Amerika, en voorliefde voor eene Hollandsche Kolonie niet bebolwerkt zullen zijn; wij doen het ook, vermits het voor ons eene

zalige taak is. Daarom, lieve broeders en zusters! helpt ons opdat wij hier op aarde, tot blijdschap in God door Christus, elkander mogen leeren kennen in het doen van goede werken; en wij zullen nieuwe banden der liefde smaken!

Alhier is aanvankelijk het navolgende geschied. — Boven enkele huisgezinnen en personen, is er in het najaar des vorigen jaars, een gezelschap van een dertig zielen uit onze gemeenten en andere achtenswaardige burgers, zijnde landbouwers, vertrokken naar Makrean (misschien Decatur?) in Vandalia, Staat Illinois, om een eenigzins ruimer bestaan te vinden. Wij hopen dat zij geslaagd zullen zijn. — Ook is er nu een kleine vereeniging ontstaan, waarvan wij leden zijn, om de doorbrekende verhuizing te bevorderen, en; zoo veel mogelijk, verstrooijing en daaruit vloeiende gevaren voor te komen, en door vereeniging predikdienst en het belang van opvoeding der jeugd te verzekeren. Uit de hierdoor te zamen gebrachte gelden worden aanvankelijk deze drie huisgezinnen, overbrengers dezer letteren, tot in de voorsteden overgeholpen. Het zijn kundige en ijverige handwerkslieden, Christenen, die steeds met beven den wintertijd te gemoet zagen; die steeds werk zochten, en nog geen brood daarbij konden vinden. Zij hopen nu eenig geld te verdienen, ten einde de zaken hunner achtergeblevene ouders te kunnen vereffenen, en hen te doen overkomen, om vervolgens dieper landwaarts in naar de andere landgenooten te trekken. Deze Christenen bevelen wij ulieden dringend aan, en verzoecken u hun met goeden raad te willen dienen. — In de volgende maand hopen er een vijftigtal zielen, deels leden onzer gemeenten, deels andere Christelijke landgenooten weder te vertrekken over New-York en de meren naar Milwaukee in Wisconsin, alwaar reeds een paar Geldersche huisgezinnen wonen; terwijl enkelen langs de Ohio naar de in Illinois wonenden

zouden reizen, om dezelve met die in Wisconsin zijn te vereenigen, en alzoo te zamen eene streck te zoeken, werwaarts de volgende verhuizers kunnen vertrekken; naarmate de Heere ons middelen, om de reiskosten te dekken, zal verschaffen. Mocht de Heere daartoe in de harten der Godvreezenden, in de Vereenigde Staten, de innerlijke beweging der barmhartigheid verwekken, om de hoop en het uitzicht, welke vele zuchtende, Godvreezende en trouwe burgers in Nederland koesteren nopens redding uit zoo vele bange zorgen, tot dank aan God in Christus te bevestigen.

Wij smeeken u daarom, komt ons te hulp! — Wij gevoelen wel, dat uwe schouderen ook wel ten uwent door velerlei roepingen zullen gedrukt worden; doch ook weten wij, dat de Christenen in Amerika nog gespaard zijn van die bange werkeloosheid, kwijning in nering en handtering en uitmergelende belastingen, welke ons volk zoo bezwaren. Ook weten wij, dat cendracht macht maakt, en dat in Gods rijk de penning van de arme weduwe van groot gewicht is. Mocht gij het goedvinden door Amerikaansche bladen deze onze bidstem ter ooren te brengen van de door de Staten verspreide geloovigen, zoo zoudt gij ons hierin eene groote dienst bewijzen, vertrouwend, dat door Gods goedheid op onze bede onze smeekstem hier en daar, om Zijns Zoons wil, wel vallen zal in het hart. In volle bewustheid, dat het koningrijk van God niet bestaat in woorden, maar in kracht; dat wij moeten liefhebben met daad en in waarheid; dat wij elkanders lasten moeten dragen; dat de geboden Gods mogen en, ten koste van wat het ook zij, moeten gehoord worden; dat men daarom het gebod van *werk en eet* niet scheiden mag; dat ieder Christen zich schuldig moet weten zijn huis te verzorgen, waar het dan ook zij, ja, meer dan dat moet zoeken, weduwen en weezen in

hunne verdrukkingen te kunnen bezoeken, en Gods rijk van zijn goed te kunnen dienen; dat men zich onbesmet hebbe te bewaren van de wereld, en zijn kroost niet in eene algemeene zedekunde, maar in de vermaning en leering des Heeren moet opvoeden: — en in volle bewustheid dat wij, hoewel omgeven met tallooze bange duisterbeên en afdwalingen, niets hartelijker begeeren dan den tijd onzes levens den Heere te dienen, leggen wij onze bede voor u neder, en bevelen dezelve den Heere aan, die regeert, de harten buigt en doet al wat Hem behaagt!

Wij eindigen met de hartelijke bede, dat de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, de God van zaligheid, naar de werking der sterkte Zijner almacht en den rijkdom Zijner genade, u en ons vlug en vaardig make in gehoorzaamheid; en dat de onuitsprekelijk groote waarheid, dat wij in God een eeuwig verzoend God en Vader in Christus bezitten, die al onze zonden achter Zijnen rug geworpen heeft, en nimmermeer op ons toornen zal, steeds onze ziele doortjentele van vreugde, opdat de hoop des levens ons gemoedigd en God lovend doe wandelen, de liefde doe branden in het hart, en wij Gods beeld dragen en ten zegen mogen zijn op aarde!

Arnhem,
25 Mei 1846.

Uwe u liefhebbende en alle heil in
CHRISTUS toebiddende Broeders:

A. C. VAN RAALTE.

A. BRUMMELKAMP.

De drie Brieven uit Amerika geschreven, welke wij hier laten volgen, deelen wij mede gelijk zij zijn, en in originali voor ons liggen. Wij zullen ons geene de minste verandering in stijl noch uitdrukking veroorlooven. Alleen laten wij er de grove spelfouten uit. Men houde onder de aandacht, dat de twee eersten geschreven zijn door eenvoudige landbouwers uit Winterswijk, de laatste door den voormaligen schoolonderwijzer te Nede, in het Graafschap Zutphen.

ALIHOAKEB 1845.

AAN MIJNEN WAARDEN VADER!

Zeer waarde en veel geliefde Vader, Broeders en Zusters! Ik kan niet nalaten mijne belofte aan u gedaan, te voldoen, daar ik met hartelijk leedwezen gehoord heb van dezen winter, die tot ons zijn overgekomen, dat de brief, welken ik op 15 Februarij 1845 heb afgestuurd, niet hebt ontvangen. Gij zoudt zeker wel denken, dat gij uit mijne gedachten waart gekomen, doch dit is niet zoo. Alhoewel ik thans ver van u ben, geene is van mij vergeten: zoo laat ik u weten dat wij door 's Heeren zegen nog wel zijn, hetwelk wij van harte van u wenschen, indien het anders ware, het zou ons van harte leed zijn. Wij zijn den 1^{sten} Julij van Hellevoetsluis in zee gegaan, maar de zee was onstuimig, zoo dat zij allen zec-ziek werden, doch ik ben in 't geheel niet ziek geweest, ook is de ziekte niet gevaarlijk geweest, allen waren na twee à drie dagen weér hersteld, vervolgens zijn wij langzamer-

hand voort gegaan, en hebben tegenwind gehad. De zee is ons niet bezwaarlijk gevallen, wij hebben geen levensgevaar gezien in den weg, dien wij door de diepte gekomen zijn. Zoo hebben wij ons op 5 en 6 Julij stil gelegen, wij waren met 155 Passagiers op het schip, en hebben allen overvloed van visch gehad; vervolgens zijn wij op den 23 Julij te New-York aangekomen, alwaar wij maar eenen dag stil geweest zijn. Dit is eene zeer groote stad. Vervolgens zijn wij met de Stoomboot weer vertrokken tot Albany, van daar met de Kanaalboot tot Buffalo, welke met paarden gedreven werd. Van daar zijn wij met de Stoomboot tot Westpul gegaan, hetwelk is 565 mijlen van New-York, waar wij ons eerste verblijf genomen hebben. Al spoedig bevonden wij, dat wij in een beter land waren, omdat de verdiensten hier grooter en er geen opbrengsten zijn; alles is hier even vruchtbaar, men kan hier allerhande vruchten verbouwen op een en denzelfden grond zonder te mesten: tarwe, aardappelen, rogge, erwten, boonen. Boekweit is hier weinig. Allerhande soorten van fijne vruchten, die bij u niet bekend zijn; verder, de levenswijs is hier goed. Roggenbrood heb ik in Amerika niet gezien: driemaal 's daags spek en vleesch; de levensmiddelen zijn hier zeer goedkoop. De tarwe kost 5 schellingen de 5 spint, het pond spek kost 7 cents, het vleesch 5 à 4 cents, verder alles naar evenredigheid.

Ik ben op den 12 Augustus aan het werk gekomen¹, en ben aldaar vijf maanden geweest. J. W. LOOMAN is ook hier met zijn huisgezin woonachtig geweest, alwaar ik mij op den 12 April in het huwelijk heb begeven met de dochter van LOOMAN, met name A. L. B. LOOMAN, geboren te Winterswijk. Toen zijn wij naar Milwaukee vertrokken. Dit land heet Wisconsin, hetwelk is 146 mijlen verder, zoodat wij 2065 uren

¹ Schrijver dezes is timmerman.

van Rotterdam verwijderd zijn, alwaar er zeer goede weilanden zijn. Ik werk veel in aangenomen werk, en verdien dan 10 tot 12 schellingen per dag. Ook heb ik twee knechts gehuurd voor twee jaren, voor 100 gulden per jaar, als leerjongens. Het land is hier zeer goedkoop. Ik heb zestig akers gekocht voor 10 schellingen per akker. Een akker is zoo veel als een morgen. Het land is hier veelal met hout, doch hier is ook veel ander land. Er is niet veel hout aan het land, dat ik gekocht heb, hoewel voor vuur- en timmerhout genoeg. Wij kunnen bouwen en ploegen, zonder het hout weg te hakken. Ik heb vijf morgen land laten ploegen, hetwelk ik niet winter-tarwe wil bezaaijen. Verder is het hier voor iedereen goed, een daglooner verdient hier in 't algemeen 6 schellingen met grasmaaijen, in den oogst 8 schellingen en de kost. Een boeren knecht 10 tot 12 dollars in de maand, doch die hier eerst overkomen en de Engelsche taal niet kennen, verdienen niet zoo veel. Wij hebben de Engelsche taal in zes maanden geleerd, zoodat wij goed met de menschen kunnen spreken en ook in de kerk verstaan kunnen.

Alle Godsdiensten zijn hier vrij, doch daar zijn vele Godsdiensten, en voor zoo ver wij het hebben bevonden, is de Afscheidene de voornaamste. Ook hebben wij bevonden, dat velen ware aanbidders zijn, die nalaten hetgeen achter is, en najagen wat voor is, als ware dienaars van Canisrus.

Koopmanschap wordt hier op zondag niet gedaan, dan worden hier de winkels gesloten.

Waarde vrienden en bekenden! roem wensch ik niet te schrijven, niet anders dan ik het heb bevonden. Er zijn van dezen Mei velen overgekomen, als onder anderen een G. J. MENK, van Winterswijk, wiens zoon in het vorige jaar met ons gegaan is, bevond dat het hier zoo veel beter was; dat hij zich verpligt vond zijne ouders te verzoeken om over te

komen. Doch, toen zij hier waren, heeft hij veel verwijt moeten hooren: omdat zij hier waren, meenden zij dat zij niet behoefden te werken. Doch dit moet gijlieden u niet voorstellen: men behoeft hier zoo hard niet te werken, als in de Nederlanden, omdat men hier in éénen dag zooveel kan verdienen als bij u in eene week; zoo dunkt mij dat gij dit bij u zelven kunt afnemen, dat het de moeite wel waard is over te komen. Indien het u dan goeddunkt zoo wensch ik dat gij niet langer in dat verdrukte land blijft, maar overkomt. Ook wensch ik wel eens mondeling met u te spreken. Doch ik wensch in Holland niet weer te zijn; indien u dunkt dat het de moeite niet waard is, zoo zullen er zeker wel eenigen overkomen. Ik wensch dan dat gij eenige letteren medezendt; dewijl het niet zeker is dat de brieven uit Holland hier heen gezonden worden en overkomen; ik wensch dan dat gij een brief zult verzenden. Ik wensch van ganscher harte dat de zegen des Heeren met u zij. Hij schenke u Zijnen zegen naar ziel en ligchaam, hetzij in uw Vaderland of op zee. Ik wensch dat gij een berigt zult ontvangen van N. N., dewelke naar de West is gegaan; het believe u mij iets te laten weten. Hierop breekt ik af met de pen. Zijt hartelijk van mijne echtgenootte en mij gegroet, en weest zoo goed laat hem lezen van ieder die lust heeft. Het Hollandsch zilver is hier niet goed; maar het goudgeld wel. Een franc is hier ook goed, en een dollar is f 2.50, en een mijl 20 minuten.

Op den buitenkant van den brief stond: *Te Milwaukee Wisconsin*
Aortori.
A. HALLERDIJK

DECATUR, den 16 Junij 1845.

Geliefde vrienden en bekenden! Ik koester de hoop, dat gij u in denzelfden toestand van gezondheid zult bevinden, waarin wij ons thans bevinden, door de beschermende hand des Allerhoogsten, zoodat ik thans voor de tweedemaal de pen neem om u te schrijven; want eenigen tijd na mijne aankomst te Orleans heb ik een brief aan u geschreven; of gij dien ontvangen hebt weet ik niet. Ons kleine MIJNTJE is in Orleans ziek geweest. — Geliefde vrienden! het is hier een goed land, wij kunnen niet anders bemerken of het is hier zoo gezond als in Gelderland, ook is het hier het beste van geheel Amerika; heide of bergen vindt men hier niet in deze gemeente: het gras is nu hier doorgaans al eene Nederlandsche el lang, dat wordt des winters afgebrand, anders kunnen des zomers de koeijen en varkens niet weiden, of gij nu een of honderd stuks vee hebt, is hetzelfde. Eene koe met een kalf kost hier 4 daalders, een of tien of twintig; een paard, een goed varken 2 daalders; gij moet vijf-frankstukken medebrengen, die is op vijf cent na een daalder en een vierendeel; hier wordt het land niet gemest en toch zijn er goede vruchten; wij zijn den tweeden Mei op de tegenwoordige plaats gekomen, het was voor de wintervruchten te laat, wij hebben vijftien akkers met koorn

¹ Daalder is zeker eene verbastering van: dollar.

26

en boekweit, het volgende jaar krijgen wij vijftig akkers, een akker is twee schepels zaad; een werkmán kan hier meer als bij u verdienen in het land. De Engelsche uitvinding is groot. Geliefde vrienden! het viel mij hard toen ik Winterswijk moest verlaten, maar ik wensch er nooit meer te zijn: de geringen zijn hier zoo veel als de rijken, men behoeft hier voor niemand den hoed af te nemen. De rijken eeren ons, omdat wij voor hen werken. Godsdienst is hier goed en Gods volk zeer veel, hier hebben wij ons innerlijk mede vereenigd. De scholen zijn hier doorgaans vrij, voor wilde gedierten of slecht volk behoeft men hier geene vrees te hebben, die zijn hier niet; men behoeft hier geen deur te sluiten; arme menschen zijn hier niet, die gezond is kan hier goed verdienen: geliefde vrienden! die kan, kome toch hier, opdat gij op uwe verdere dagen een goed leven moogt hebben, ik heb hier alles voor u over, indien gij maar hier zijt, ik kan u veel helpen, indien gij het niet doet om uwent wil, doet het dan om uwe kinderen; de vrouwen behoeven hier niet meer te doen, dan melken en eten klaar maken en hebben het hier dus goed. Des morgens worden de koeijen gemolken, en des avonds komen zij eerst bij hunne kalveren te huis, die moeten eerst zuigen, anders kunnen zij de melk niet krijgen, de kalveren krijgen te huis niets. Op het schip behoeft gij geen vrees te hebben; zorgt maar voor goede levensmiddelen, die hadden wij niet, wij hadden niet als slecht brood en aardappelen; gij moet worst, vleesch, spek en goed gedroogd brood medenemen. Op het schip hebben wij geene dooden gehad, gij moet blikken geschaf medebrengen: een pot, een pan en eene groote blikken kan, waarin gij des morgens uw water ontfangt, anderen gaan kapot. Wij hebben voor onze zaken geené zorg gehad, dan van Winterswijk naar

Arnhem, ook moet gij overal goede oogen los hebben, en voorzichtig zijn, anders kunt gij veel geld kwijt raken.

En hiermede eindig ik, hopende dat de zegen des Allerhoogsten UEd. mag blijven vergezellen, tot het einde uwer dagen, en dat Gods Geest mag werken in uwe harten, opdat gij als nieuwe spruiten moogt ontwikkelen en niet beschaamd staan in den dag van Zijne toekomst! Geliefde zwager en uw geheele huisgezin, indien moeder nog leeft, breng haar dan mede als gij kunt. Doet ook mijn dierbaren vader en zijn geheele huisgezin de groetenis, verder aan alle vrienden en bekenden, en ik blijve uw dierbare en geliefde zoon en vriend.

J. A. BUEKENHORST.

PS. Indien gij in Nieuw-Orleans komt en gij hebt geen geld meer, zoo gaat bij broeder N. N.¹, die zal u helpen met raad en daad. Gij moet van Orleans op St. Louis, van daar op Weridozen en dan op Riedelzaat, vandaar op Springfield en eindelijk op Decatur in de Staat Illinois.

Adres:

J. A. BUEKENHORST.

Meiken Caunte te Decatur den Staat Illinois in N. Amerika.

¹ Den hier genoemden naam zullen wij verzwijgen, om dien broeder niet bloot te stellen aan overlast van gelukzoekers.

TOLEDO (Staat Ohio, Lucas County)

den 5 Mei 1846.

Aan de WelEerw. Heeren BRUMMELKAMP en VAN
RAALTE te Arnhem.

VEEL GEL. BROEDERS IN ONZEN HEER J. C. 1846.

Onder de leidingen der Voorzienigheid ben ik hier aangekomen in 't laatst van October 1845. Eenmaal was onderweg mijn geloof bijna bezwaken, doch de Heer reddede mij ter regter tijd. Ik had het geluk op het schip nog twee vrienden in den Heere aan te treffen. Ik leef hier zeer gelukkig; derhalven gaat het mij als de meltschen bij Samaria, welke in 't leger der Syriërs gekomen waren. Ik kan niet goed een jaar toeven, om eene goede tijding te boodschappen¹. Dit land is een van God gezegend land, in het natuurlijke, burgerlijke en geestelijke. De grond is meest overal klei; in eene warme luchtstreek; tarwe en alderhande vruchten groeijen er in overvloed; paarden, koeijen, zwijnen; ganzen, schapen enz. zijn er uitmuntend en goedkoop, behalven de cersten, welke hier zoo veel kosten als in Nederland. Gras is er best en veel, zoodat er ook veel boter, kaas en vleesch is. Honig is er ook veel. Het veer

¹ Met den schrijver dezes hadden wij afgesproken, dat hij eerst na een jaar afwezen ons zoude schrijven, om, na behoorlijk onderzoek, van alles een juist verslag te kunnen geven.

gaat het gansche jaar herom zonder herder. De meeste grasgrond is algemeen. Die eigendommen hebben, moeten ze omtuinen. Ik heb nog geen ander brood zien eten dan tarwebrood. De verdiensten van den ambachtsman en andere arbeiders zijn zeer goed. Wanneer er geene verbin- dering is door sneeuw, vorst, regen of iets anders, 6 à 8 schellingen des daags. Een schell. is $5\frac{1}{4}$ c. Hollandsch. De vergangen winter is hier langduriger en strenger ge- weest dan de meeste jaren: van p°. December tot u°. Maart. Aan kostgeld moet men hier geven 14 schell. in de week, alhoewel (zoo als er gezegd wordt) er ook plaat- sen zijn, daar niet meer dan één of $1\frac{1}{2}$ dollar betaald wordt. Een dollar is 8 schell. De kosthuizen zijn hier uitmuntend. Ik heb hier eene vrije kamer, driemaal des daags koffij of thee met suiker, brood, boter, vleesch, visch, aardappelen, groenten en nu ook, sedert Paschen, veel eijeren. Echter kan iemand, die vrouw en kinderen heeft, met 5 à 4 man, wel van die 14 schell. in de week leven. Die zijn eigen baas is, kan ook de tafel minder aanstellen. Bier, cider (appeldrank) en andere dranken zijn hier ook in overvloed. Hout is er om zoo te spreken al te veel, omdat het verbrand wordt, om den grond klaar te krijgen. Gij kunt u niet verbeelden welk een schoon aan- zien dit land bij den zomer en herfst heeft. Koophandel en scheepvaart is er zoowel binnen- als buitenlands overvloe- dig. Er zijn verscheidene binnenlandsche zeeën, rivieren, kanalen, ijzerbanen, enz. De molens en meer andere za- ken zijn er beter dan in Nederland. De vederen zijn er goedkoop, 2 schell. het pond. Kleedingstoffen van prijs, meestal zoo als in Nederland, behalve het laken, dat hier veel duurder is. Nu dunkt mij tot een staaltje genoeg van het natuurlijke gezegd te hebben.

28

Omtrent het burgerlijke, hier is eene volksregering. Alle regeringspersonen, van den hoogsten tot den laagsten, wor- den door de burgers verkoren. Zoo hier iemand in het land 3 jaar bezitter is van eenig eigendom, zoo is hij burger en kiezer, en kan ook zelfs tot de hoogste waardigheid verkoren worden. De president wordt verkoren voor 4 jaar, en kan weder andere 4 jaar herkoren worden. — Op denzelfden voet is het ook met de Gouverneurs der bijzondere Staten en andere regeringspersonen. Adel is hier niet, maar in zekeren zin gelijkheid en vrijheid. De opbrengst is hier weinig, waar ook veel aan toebrengt, dat zeer vele lan- derijen eigendommen zijn van den Staat in 't algemeen of van de Staten in het bijzonder, en verkocht worden. Hier is vrijheid voor alle godsdienstige sekten, in zoo verre als zij den Staat niet beroeren; ook vrijheid voor iedere godsdienstige gezindte, om voor zich zelve op eigene kosten scholen te houden, en daar te doen onderrichten naar haar goedvinden; benevens vrijheid voor elke gezindte om alle natien hier te lande te prediken. Geene godsdien- stige gezindte ontvangt ondersteuning van den Staat. Allen zijn zij gelijk. Scholen bestaan er, waarin Engelsch lezen, schrijven, rekenen enz. geleerd wordt, welke ondersteund worden van den Staat. In dit land zijn ook vele vromen, bijzonder onder de Methodisten. Die gezindte, oorspronkelijk Engelsch zijnde, heeft veel moeite onder de Duitschen hier te lande aangewend, en veel zegen op hare verrig- tingen gehad, zoodat er, althans hier, ook vele Duitsch- Methodiste gemeenten bestaan, die ook alle weken een blad in Cincinnati uitgeven, hetwelk ik sedert Januarij lees, en waarin ik in alles overeenstemming met onze oude ge- loofsleer en leven bevind, uitgenomen, zoo het schijnt, in het punt der verkiezing. Zij hebben ook eene zeer goede

kerkenördening en kerkentucht. Ik lees dat blad met zeer veel genoegen. Zij hebben eenen grooten ijver en offeren zeer veel op voor Christus rijk. Ik ga ook meesttijds bij de Methodisten ter kerk en heb ook bij hen het zoo lang gewenschte H. Avondmaal genoten den 29^{en} Maart 1.1., alhoewel alles in het Engelsch behandeld wordt. Ik heb het er meesttijds goed voor mijn hart, al kan ik lange alles niet verstaan. Hier is ook eene Deutsche Zusterkerk met een' ouden prediker, waar ik in het eerst ter kerk ging. Daar geviel mij de prediking meestal goed, doch de gebeden, welke formulieren zijn, alsook het gevoelen omtrent de Sacramenten, niet goed. Daar verlangde ik eerst het H. Avondmaal, doch de Bedienaar wilde het mij op mijn geloof daaromtrent, niet geven, en op zijn geloof daaromtrent konde ik het niet nemen. Ook stemmen de Luterschen met ons gansch niet overeen in het punt der verkiezing. Voor het overige heb ik veel vriendschapsverkeering met dien man.

Ik zoude de Afscheidenen in Nederland raden, dat, zoo zij geene conscientie-vrijheid hebben of kunnen bekomen in het onderwijs hunner kinderen, zij zich dan naar dit land begaven, eene Kolonie vestigden met leeraren, kerken, scholen en alles. Daar zoude hier niet ver van deze stad aan de andere zijde der Miämie-rivier eene goede gelegenheid toe zijn, waar best land in soorten, tot nu toe niet meer heeft gekost dan 1½, 2, 5, à 4 Dollars de acre. Een acre is ongeveer 5 schepels gezaai, oude Hollandsche maat.

Het kan zijn dat het nu wat duurder wordt, omdat er een goede weg wordt gemaakt van deze stad naar die streek; maar zoo die weg in orde is, is het land daar ook meer waard; want deze stad heeft eenen sterken handel, dan kunnen de inwoners

aldaar beter hunne waren alhier ter markt brengen. Het spreekt van zelf dat eene Kolonie te vestigen veel gelds kost. Land koopen, hetzelve van hout reinigen, (doch dat kan ook weder tot huizen bouwen gebruikt worden en ten deele in deze stad verkocht worden), huizen enz. bouwen, vee koopen, spijsze koopen, tot zoo lang zij zelven verbouwen, enz. — Duitschers en Zwitsers doen ook wel zóó; zelfs heb ik gelezen, dat een aantal Joden uit Duitschland zóó willen handelen. Velen vestigen ook Koloniën in het eenigzins Noordwestelijk van hier gelegen Wisconsin, waar het, volgens zeggen, ook vruchtbaar land en gezond is. In zulk een geval ware het goed, dat de Afscheidenen vooraf eenen man afzonden, die Engelsch, of ten minste Hoogduitsch kende, om eene streek uit te zoeken en een koop-contract te sluiten. Zoo zulk eene zaak tot stand mochte komen, zoude het ook goed zijn om daar vervolgens eene school te stichten tot opleiding van leeraren voor de Deutsche natie, de nog welligt komende Nederlanders, en voor de nog hier zijnde andere inwoners, Inseln genaamd.

Ik heb ook ontdekt dat in dit land een Duitsch Hervormd kerkgenootschap is, in denzelfden geest als de Afscheidenen in Nederland, welke meeste gemeenten, zoo ik meen, in den Staat Pensilvanië zijn. — Zij hebben ook eene school tot opleiding van leeraren, te Mercersburg in Pensilvanië, welke ééne leeraar, prof. SCHAFF is, die door bewerking van een der KRUMMACHERS daar gekomen is.

Nu moet ik sluiten, na de Gescheidenen in Nederland geaden te hebben, den Heere te kennen in al hunne wegen; en, na nlieden en hun alle zegen en heil van den Heere toegewenscht te hebben, verblijve ik na groete:

Uw liefh. broeder in CHRISTUS,

A. HARTGERINK.

P. S. Ik verzoek ulieder gebeden voor mij; — de groete aan al mijne vrienden in en om Arnhem; gelieft hen met het hoofdzakelijke dezes bekend te maken. Mijn adres in de Verenigde Staten van Noord-Amerika, kunt gij uit boven- en onderschrift dezes briefs opmaken.

Zoo er enkele personen of huisgezinnen mochten willen komen, die rade ik niet dadelijk zoo ver tot hier te laten komen. Ik ben hier verder dan 200 uren van New-York. Wáár zij ook aanlanden, hetzij New-York, Boston, Baltimore of New-Orleans, zij landen overal goed aan, en vinden Duitschers genoeg, die hun behulpzaam willen zijn; zoodra zij ergens maar werk kunnen vinden, rade ik hun daar te blijven, zij kunnen altijd verder komen. Daar is in dit land overvloedige gelegenheid tot vervoer en niet duur. Mij is door een bejaard man, uit den Staat Massachusets, even Noordelijk van New-York gelegen, verteld, dat aldaar het kostgeld *per week* slechts één dollar was, en de verdienste *per dag* voor een handwerksman ook één dollar. Zoo is mij ook door een geloofwaardig man verteld, dat in Cincinnati het kostgeld slechts 10 en 12 sch. per week was, en de verdienste in den winter in de slachthuizen een dollar per dag. — Het is ook nog niet vast, dat ik in deze plaats blijf, echter zal ik wel zorgen; zoo er brieven aan mij mochten komen alhier, dat mij die door een goed vriend bezorgd worden, zoo ik elders mocht zijn; zoo gij aan mij mocht schrijven, meldt dan toch vooral den staat der Kerk. Ook moet ik u nog bekend maken, dat, volgens zeggen, de meeste vreemdelingen, hier en in meer andere Zuidelijk en Westelijk gelegene streken, in het eerst eene langdurige koude en heete koorts bekomen, meestal in den zomer.

Het kan zijn dat dit land en Engeland te zamen in oorlog komen over Oregon, eene landstreek, westelijk van hier ge-

legen, aan de Stille Zuidzee. Dit zult gij ook al wel uit de couranten gelezen hebben. In de hooge raadsvergadering dezes lands wordt, benevens billijkheid en recht, Gods Woord nog wel eens tot grondslag hunner handelingen gelegd, als ook wordt daar gepredikt en gebeden. Dit een en ander lees ik uit de hier zijnde couranten.

A. H.

Wij waarschuwen onze Landgenooten ten ernstigste tegen verhuizing zonder de noodige inlichtingen of buiten gemeenschap eener Kolonisatie. Het aanlanden in de doodelijk heete moeras- of rijstlanden, het vervallen in slavenstaten onder Duitsche verhuizers, of de verstrooiing onder eene Engelsch sprekende natie kan het leven, ook tijdelijke en teedere zielsbelangen in gevaar brengen. Dit gevaar verplichtte ons handen aan het werk te slaan, om u, die naar N.-Amerika verhuizen wilt, onder Gods zegen, voor hetzelfde te vrijwaren. Daartoe zijn anderen met ons op onderscheidene wijzen bezig eene streek gronds, welgelegen voor den afvoer der producten, in eene gematigde luchtstreek op te zoeken.

In verscheidene Staten vinden wij personen, die willig en bij machte zijn ons voor te lichten, en hopen, dat ons schrijven naar de Amerikaansche geloovigen, alsmede de onderzoekingen dergenen, die reeds vertrokken zijn, tot dat zelfde einde door den Heere mogen dienstbaar gemaakt worden. Een vrij aanzienlijk gewest kan, bij vereeniging van aanwezige krachten, verkregen worden. Eigenbelang gebiedt deze *vereenigde* aankoop, terwijl zij noodig is ter voorkoming van verstrooiing, alsmede om te kunnen beletten, dat de Kolonie geene schuilplaats zij dergenen, die hunne schuldeischers ontvluchten, alsook om zich tegen heillooze bestanddeelen te kunnen vrijwaren, en zich dadelijk van Predikdienst, Christelijk onderwijs en Geneeskundige hulp te kunnen voorzien. De nu naar hunne vrienden vertrokken landbouwers, enz., hebben besloten zich voor alsnog nergens door aankoop van land te vestigen. De volgende gezelschappen trekken naar dezelfde plaats. Men reist van eene der zeesteden op Albany, Buffalo, Wiestphul, doet Klymar aan, en trekt dan op Milwaukee in Wisconsin; daar wacht men de aankomst van

anderen, die eerst tegen het najaar, (tegen welken tijd de keuze omtrent de streek der woning, hopen wij, meer bepaald zijn zal) de reis kunnen aanvaarden; om dan met gemeenschappelijk overleg de aankoop van land te kunnen bewerkstelligen. Op dien tijd zal, vertrouwen wij, de keus omtrent de plaats der woning, onder Gods zegen en in Zijne gunst — waarom men Hem intusschen smeek! — bepaald zijn.

In onderscheidene plaatsen van ons Vaderland vormen zich thans, en wij raden dit ten ernstigste aan, kleine vereenigingen, waardoor de een den ander tot de overvaart schraagt en aan zich verplicht. Dezelve worden hier vereenigd of vloeijen te zamen door ontmoeting op dezelfde plaats in Amerika, en worden door Attestatiën van hier aan elkander kenbaar. Goeden nemen eenige huisgezinnen voor hunne rekening mede. Die daartoe bij machte zijn, huren voor eenige jaren enkele dienstbaren¹. Die huisgezinnen, welke de reiskosten niet geheel kunnen bestrijden, trekken eerst of gezamenlijk of een paar leden er van tot Albany, waar zij gemakkelijk hunne verdere reiskosten kunnen verdienen. De overzending van geld is gemakkelijk en geschiedt door wissels, door tusschenkomst van de H. H. HOPE & COMP^{te} te Amsterdam en PRINCEWARD & KING te New-York. De voortdurende, groote behoefte der Kolonie aan dienstvolk zal een krachtig werkend middel kunnen zijn, om op den duur verarmden over te helpen, en wij twijfelen niet of de vervulling van nog andere uitzichten tot dat einde, zal ons verblijden. De rijkeren wekken wij op, om hunne in druk levende, doch getrouwe, arbeidzame bekenden en vrienden een / 300. voor te schieten; een huisgezin kan, het eene door het andere gerekend, daarvoor overkomen en daar bloeijen. Hiertoe wekken wij ook de armbesturen op. Het aan de gewone bedeeeling

¹ Men houde onder het oog, dat beider belang evenzeer vordert, dat het loon niet hier, maar in Amerika worde bepaald.

ten koste gelegde geld verzinkt, doet de armoede dieper wortelen, bederft het karakter, en strijdt tegen Gods gebod: «werk en eet.» De gelden, die reeds tot zoodanig einde geschoten worden en zullen worden, moeten met derzelve interesten terugkomen uit eene zekere garve, een vijfde b. v., van het land, hetwelk door het voortgeholpen huisgezin bebouwd wordt, welk land niet dan *na* deze aflossing, maar dan ook in volle bezit op dit huisgezin overgaat. — De trouwe behartiging van de belangen dergenen, die op deze wijze weldoen, alsmede der belanghebbende arbesturen, enz., wordt opgedragen aan eene daartoe in de Kolonie te benoemen Commissie, die in verstandhouding leeft met de voor deze belangen arbeidende in Nederland.

In deze verhuizing worde niet alleen behartigd Gods wil, dat wij ons huis, dat is onze stoffelijke belangen en die der onzen verzorgen; maar het behartigen der geestelijke belangen van ons en ons geslacht beziele en bekrachtige ons bovenal; want de wereld vergaat, zaligt en vervult hen, die henen gaan niet, maar alleen het bezit van een verzoend God in Christus door het geloof, en eene dankbare overgifte des harten aan God en aan Zijne blijde dienst. Dit zal dan ook het bittere van land, vrienden en maagschap te verlaten, verzöeten; dit zal ons duidelijk maken, dat, strikt genomen, Nederland niet meer dan Noord-Amerika ons Vaderland is; en dat wij toch weldra scheiden, en gaan naar een beter, naar een eeuwig Vaderland daar boven! Dit zal ons bewaren voor de gevaarlijke en verwoestende strik van rijk te willen worden, en zal ons standvastig met zelfverloochening doen leven in dit hoofdbeginsel: weduwen en weezen en onze andere medemenschen door deze verhuizing uit hange engten te voeren, hen voor zinken te behoeden, of uit het slijk der armoede op te beuren!

EMIGRATION,
or
WHY WE PROMOTE THE EMIGRATION OF PEOPLE TO
NORTH AMERICA AND NOT TO JAVA

by
A. BRUMMELKAMP and A. C. VAN RAALTE
Ministers of the Divine Word

Third Edition

Amsterdam
Hoogkamer & Compe
1846

God said to man

"Be fruitful and multiply and replenish the earth"
and "In the sweat of your brow you shall eat bread."

Table of Contents

A Word addressed to the People of the Netherlands	page 1	[1]	<i>original</i>
A Letter to the Christians in the United States of North America	page 29	[30]	
<i>[These letters are not included in this translation]</i>			
Postscript	page 39	[54]	

P.1
Fellow Countrymen!

With our eyes upon God, and not until after a long and agonizing struggle, we are taking the step to which the following letter bears witness. We are aware that this is a weighty one. The cause and course of action to which it leads is being written in the annals of the people of the Netherlands. Succeeding generations will pass a favorable or unfavorable judgment upon it, after we, who are now living, have died and turned to dust and ashes. However, in due time the letter published in the North American Press will return to the Fatherland. If we had not sent it to you and had not shared it with you, would they not have said that we had done something in secret, and lacked the courage to bring it to your attention? However, this is by no means the case. Not only the letter itself, but also that which led to it, and the reason for our action, we therefore make known to you, and invite you to pass your judgment upon it. Let that judgment be made after prayerful consideration and after careful investigation of the whole matter.

Who among you is ignorant of the fact that emigration, people en masse moving to the United States of North America, is being talked about by everybody, that it is being discussed and being planted in the hearts of the people? The days are past when emigrants were looked upon as criminals and crooks, who were despised, or were regarded as a people for whom at best you felt sorry. And if there are still some who think only with trembling of emigrants, and disapprove of their action, then we do hope that these pages will lead to a correct judgment about this matter. We hope that those who have this view of emigration will soon count it a privilege, either

to emigrate themselves, or to give material support and good counsel to those faithful people who have been reduced to poverty because they could not find work. Those who have been helped will subsequently both thank God, and thank those who gave them support to undertake emigration, and thereby are delivered out of poverty and want.

That is the way it went with us also. - Attached as we are to our own country, every thought of leaving our own land and emigrating to another country was painful, not only for others, but also for ourselves. However, when we saw this whole matter in the light of God's Word; when it had become clear to us that it was weakness, and a policy like that of the builders of the Tower of Babel, which had led us to be against emigration; when in the course of the past ten or twenty months the whole matter had been thoroughly discussed and had found acceptance in many hearts; when we heard many, with whom we were bound by the bond of citizenship, and what is even more, by the bond of faith, hope and love, declare their need of emigration, and actually saw them going; then it was that we, as shepherds and leaders of the flock, felt constrained to concern ourselves with the interest of others who wanted to depart, to take these interests to heart, and to give direction to the movement, so that emigration would not be undertaken blindly. To proceed blindly could have the result that the material and spiritual interests would suffer through lack of advice or guidance. - We did this. We investigated how far the desire for emigration stretched. We perceived that it is a great moving force, which will soon be active everywhere, ~~and~~ embracing all aspects of life. We have searched out what reasons argue in favor of emigration, what

grounds there are for emigration. It has become clear to us that it is not only a good cause, but also that together we may thank God when in the way of His wise providence He has implanted the desire in the heart of the nation.

Some of our friends had to leave our country with all due haste, in order to provide for their livelihood. We could not neglect to extend a helping hand to them. We felt duty bound to give them a letter of recommendation commending them to the Christians in the land of their sojourn. From the nature of the case it follows that this letter contained a statement about the social-economic, as well as the religious situation, in which we find ourselves here. It is this letter which follows and which we bring to your attention. We hope North America will provide them a place where they can make a living, where living in quiet obedience to God, they can eat their bread, earned by diligent labor and honest sweat. Here in our country there was not the opportunity for them and many others to earn a living. We bear witness to that fact. Was it not our Christian calling to help them? - We did just that. Looking to God in prayer, we have joined hands to give them money and provisions for the journey. And now our prayer to God follows them as they cross the ocean. We realize that many bonds have to be broken. We sense what it cost them to bid farewell to the fellowship of the congregation, which was precious to them through the means of grace. It was also difficult for us to part from them, and to bring about that they would no longer be Netherlanders. But whatever the cost and however much our hearts were torn, we have done so with thanksgiving to God, Who gave us strength, in the full and living convic-

tion that this was the way - the only way - along which provision could be made for them in their desperate need, and the needs of many thousands who would follow them. For them, as long as they remained here, their needs would become greater every day. Every winter their future becomes more bleak, and their hearts are pained at the thought that their last recourse would be to a meager, heart-rending dole out of the benevolence fund.

Emigration! Emigration to North America! you will probably say. Is this the only way in which it will be possible to help thousands of Netherlanders? What? Is our situation so terrible and our future so dark? Is this not an exaggeration? Is it not reckless to stir up unrest in the nation with such talk? Is not the pen that writes these things dipped in gall? Is not this spirit activated by feelings of bitterness because one feels hurt that he was personally overlooked? Ought we not to treat with scorn and disdain such words, because they breathe hostility against the Netherlands and the House of Orange?

Fellow Countrymen, we have spoken this way after having carefully investigated. - Oh! Let us not deceive ourselves. Or does the danger pass because we close our eyes to it? Let us rather plumb the depth of our misery, even though this might cause our hair to stand on end!

We have spoken after having carefully investigated everything. Now our soul is also deeply stirred. - The future of the land of our Fathers is most pitiable! No, our pen has not been dipped in gall. It was not set in motion because of a bitterness in our spirits. We have not personally felt that we were passed by. Do

you suppose that we do not love our country, the land in which our fathers have built so many Bethels and Ebenezers? - so many in fact that wherever we go we see them? Do you think we are writing in order to create an unfavorable impression about our Government in the presence of strangers? Do you think we want to give an unfavorable impression of the Royal House that rules, or of the person of our dearly loved King, by whose leadership we might gird ourselves for the struggle to defend our land against rebellion and betrayal; a King in behalf of whom we prayed to the God of our Fathers, in keeping with the desires of the entire Christian population, that he might be converted to our God? We have continually sent prayers to heaven for this ever since he was born. Who would accuse us of wanting to give an unfavorable impression of our King, or even suspect us of doing so? Church, Fatherland, House of Orange, always has been the heart cry of the faithful people in the Netherlands. For this reason they have had to endure much scorn and hard oppression at all times. This is even true now. And even if we ourselves would have to exchange the land of our Fathers for a strange country - we who are sojourners on earth and whose fatherland and citizenship is above - even then our prayers to God would be in behalf of the Netherlands and its King.

But what then? Why do we write as we have done in the accompanying letter? Why do we paint circumstances in such dark colors and that in a time in which we began to breathe a little easier, in the hope of being delivered from poverty and famine? Why? Because we have to write the truth, the plain truth, to brethren elsewhere; because we may not call darkness light; because we may not say that misery and distress are joy and glory. These surround us.

Or is it untrue that many an undertaking, cultural development, and business, is suppressed because of the taxation occasioned by national debt? And while some rich and well-paid officials still require the taxes to be paid, do they not oppress the people who lack both work and bread?¹

Is it untrue that there is an over-population so that the diligent worker, even in the busiest season, complains about work being scarce; yes, that he is often unemployed, with the result that people doublecross each other every time that a job becomes available? Does not this even happen when a small acreage becomes available for rent? Is it not so that everywhere there are many more applicants for jobs than there are jobs², so that in the way of almost unbelievable competition every trade is almost made impossible, and wages are reduced? The cry of the laboring man ascends to the ears of the Lord.

¹ As proof of this among other things, see the report in the publication HANDELSBLAD of recent date and you will be amazed.

² Understand us well. We do not say there are too many people on earth but that multitudes, for whom there is land and work elsewhere in abundance, here in our country, in pursuing the spirit of the building of the Tower of Babel, are in each other's way.

Let people spread out! In other words, "fill the earth", in keeping with the will of God. Then both for those that remain and for others that leave, conditions will be better.

We do not accuse Him Who sees to it that there is a place for His creatures to live. We do not despise the ingenuity of those great developments which make human hands unnecessary. But we resist the foolishness of man, who would rather suffer want and stay close to his friends and acquaintances than to enjoy good things elsewhere in the God-ordained way.

v.1
The whole of our social structure is undermined and suffers from oppression. He who still has some income is burdened when he eats his hard-earned bread, troubled in his conscience, at least when he does not live in luxury. Alas, do not those who live in luxury often disregard the rights of others?

Can you deny that it has come to this, that men, who are unemployed and who do not know where to find work for their children, put a notice in the newspaper offering money to obtain a job? Are not people in great numbers brought together to seek or create work, with a view to providing work, so that the capable worker, as he hears the pitiable cry of his wife and children for food, will not allow himself to be tempted to steal or rob or give in to discouragement?

Can you deny that annually twenty millions are given to maintain the poor, and that many thousands must hope for a handout from the more well-to-do, people who are in the strength of their years and who would like nothing better than to be able to give something to widows and orphans, while their own inner spirit and that of their children is now being pushed in a direction that is in complete conflict with the ordinance of God: "In the sweat of your brow you shall eat bread"? Is not poverty increasing to an alarming extent? Do we not hear complaints expressed by parents, who are estranged from God and His service, that their children despise authority, and that these children, cursing their parents, daily sink deeper in this moral decline?

p 8
Can it be denied that by the growing demand for improvement in education and the nurture of our people, strong defenders of the present policy are also complaining about the decline? And must not

thousands of persons so trained and who are Christians in name only, blush when faced with the question whether they know God and Christ beyond taking that glorious Name upon their lips as a curse? And are not those, who in the way of prayer to God are prepared to put forth effort, and spend money to establish their own Christian schools, and thus to do something to rescue the perishing people, denied the very foundation on which they stand? And do not the local boards seek to evade, by all manner of means, to grant the permission required by law? Are not these boards supported in their opinions by all who call themselves noble and religious, while the few local boards, who would be willing to approve the very same things which those in office enjoy, generally do not dare to do so, knowing that in so doing they would fall out of the good graces of the higher authority?

Can it be denied that at this present time citizens are hailed into court and are fined for the misdeeds - yes, I say the misdeeds - "of making their home available for religious services, or to preach the name of the crucified Christ as the power of God and the wisdom of God, to more than twenty persons, without the permission of the authorities"?

Can it be denied? --- But enough, yes more than enough! Who is there who, when he looks even only superficially at all of this, can doubt that the condition of the Netherlands gives cause for deep concern? Who is there, who, still believing in the providence of God, and who believes on the basis of the Scriptures - of which every iota and tittle will be fulfilled - that national sins will be punished with judgment, can doubt that the future of the Netherlands looks dark? Many times warning has been sounded - warning by God's servants, warn-

ing by means of surprising providential deliverance, warning by means of terrible chastisements. However, the people do not turn to Him who smites them, but harden the neck and rush forward to disaster. "Behold, this was the iniquity of your sister Sodom, pride, fulness of bread, and abundance of idleness was in her and in her daughters, neither would she strengthen the hand of the poor and needy. This was the unrighteousness of your sister Sodom, says the Lord to Judah, but you have not walked in her ways nor committed her evils: but as if that were a very little thing, you have done worse than she in all your ways."³

And what does God say to the Netherlands? When the transgression is similar, God speaks to the Netherlands as He spoke to Judah. What? you probably say. Does the Netherlands not strengthen the hand of the needy? Are not gifts given to those in misery, both generously and freely when the need is known? Fellow countrymen! We do not deny this. Do you think we want to deny the good things in the Netherlands, that the Netherlands may give even with a prodigal and lavish hand, when there is something to be given, but in the long run does more harm than good? The Netherlands does not give a fair wage for work done. - When there is pride and luxury which wastes and knows no limit, it is not difficult to take religious pride in giving gifts to the oppressed workers, who ought not to need gifts but who have been brought to that low estate by withholding from them the lawful wages. - We do not exaggerate when we declare that the balance between the social classes is deliberately broken by exhausting the common people, who are powerless against the force of amassed capital and the greed of many prominent

³ Ezekiel 16:49, 47.

men. Because of that greed, the greatly reduced wages are not even paid on time and land is rented for a price that crushes the tenant farmers. Furthermore, the unequal taxation which excuses the rich, oppresses others who practice a trade, and causes the middle classes to grow weary. Nor do we exaggerate when we declare that the middle class woman can maintain herself in her exorbitant luxury only with difficulty in relation to her wanton servant, whose sin has become proverbial, and is spoken of in the same breath with the ungodly in the military, and those who live in public sin. As a result the father in the home - to the shame of our times! - regards it as his recreation to go to a saloon, and for a little while at least, to forget his troubles, to escape his misery, to get away from his wife, and even to escape from himself. When we consider this, is it too much when we call the attention of the Netherlands to the words of God to Judah even though in that connection the name of Sodom is mentioned? Do we really exaggerate when we apply the words of the Lord spoken to Laodicea? "You say, I am rich and have acquired wealth and have need of nothing, but you do not realize that you are wretched and pitiable and poor and blind and naked!" (Rev. 3:17). And shall He Who knows your works, Who knows that you are neither hot nor cold, and Who threatens the people of Laodicea with: "therefore, because you are lukewarm and neither hot nor cold, I will spew you out of my mouth," (Rev. 3:16) will He not fulfill this threat to the hardened Netherlands, which will not awaken out of its sleep or arise from the dead? He will certainly do it! Only recently He still fertilized the tree, He spared it this year. But because of hardening, destruction is at hand. That is why we have to proclaim this. Our hearts can only be pained by the thought that our

earthly fatherland crucifies the Son of God afresh and puts Him to open shame. We must proclaim the "woe" to those who add houses and lands, and to whom, in connection with the mention of their benevolence, the Lord declares: "What to Me is the multitude of your sacrifice? Obedience is better than sacrifice, giving heed better than the fat of rams!" (Isa. 1:11; 1 Sam. 15:22). *[Scr. reference added by the translator]*

For this reason we cannot forego to write this to our fellow countrymen. Fellow Countrymen! This touches both you and us! Are your eyes perhaps still closed to this shameful evil? Are you sleeping at the brink of this yawning abyss? May God use this word to arouse you, to move you to seek repentance unto life and salvation by Him.

Perhaps you will ask us whether we do not acknowledge that there are still faithful in the land who watch and pray and struggle; who are daily looking for deliverance and who, despite sore oppression, still draw comfort from God's answer to Abraham's prayer in behalf of Sodom; and who draw comfort from the fact that God turned away from the evil with which He threatened Nineveh by the word of Jonah, spoken in God's name. - We do not deny the good which is still there. Nor do we fail to acknowledge the unlimited mercy of our God!

But even so, we can only think about this with sorrow. We know God has done something - yes, God has done something great in recent years. Many eyes have been opened to the wretched condition of church and nation. God has rescued many out of the power of darkness and brought them into the kingdom of the Son of His love, in whom they have redemption through His blood, the forgiveness of sins. To their credit we must say there are times when they take the harp from the willows.

*P. 12
re-argued*

But to what did it lead? Has it escaped you that scorn and opposition became their portion?

Has it escaped you that many who should have been first in contending for justice and truth, for faith and the worship of God, for Christ and His holy Name, said, "It is not the time to build the house of the Lord" and so weakened the hands of many?

Has it escaped you that in connection with even the least effort towards cooperation to do something to save the situation, many factors serve to paralyze and confuse people? Some of these factors are selfishness, lack of self-denial, grievous ignorance, unbearable strife, sectarianism, and an insipid worldliness. As a result truth stumbles in the streets, blocking the way for what is right, and almost no one contends for the truth. The rights and honor of Christ's Church are exchanged for one's money and bread. The commands of God are set aside for the favor of men. And the word of Scripture is falsified which says, "All who would live godly in this present world shall suffer persecution." If all of this has not escaped you, will you then be surprised that, as we think about the Netherlands, we are moved with deepest sorrow? Indeed, we actually fear when we remind ourselves of the Word of the Lord to the prophet, who called to Judah to be saved: "Son of man, when this land sins against Me by trespassing grievously, then I will stretch out My hand upon it, and will break the staff of bread thereof, and will send famine upon it, and will cut off man and beast from it. Though these three men, Noah, Daniel and Job were in it, they should deliver only their own souls by their righteousness says the Lord God." (Ezek. 14:13,14). And after having mentioned three more sore judgments, namely, wild beasts, the sword and pestilence, the Lord swears by Himself, "they will not set

free as much as one son and one daughter." Behold, says the Lord, "There will remain some who escape, sons and daughters, who will be comforted concerning the evil which I will have brought upon Jerusalem." Has not this word to Judah been fulfilled? Does not Jerusalem's crown of glory lie in the dust and does not the memory of once flourishing Asiatic and African churches justify our fears?

"There shall be left a remnant that shall be brought forth, sons and daughters, says the Lord!" (Ezek. 14:22). In connection with a careful reading of these words, no one need be surprised that we are ready at last, out of urgent necessity, to leave the Netherlands and the House of Orange, no matter how much we love our Fatherland and are attached to it. Strong ties will have to be severed as we think of moving elsewhere, when we think of colonization in a strange land.

As Netherlanders, we have always supported King and People. We would rather strengthen the treasury with our hard-earned money, rather than do anything to break down the weakened Capitol of the Netherlands. Therefore, we can approve the question addressed to us: If you must help fellow countrymen to go elsewhere; if you want to establish a colony, why do you fix your eye upon strange territory? Why not rather in our own possessions in the East or West? We will not evade that question, nor do we deny that much is involved to pass by our own colonies and move to a strange land. But we want to observe in the first place that it is not we who directed our eyes to a strange land. It was under the direction of God, Who hangs the earth on nothing, and Who said to man: "Be fruitful and multiply and fill the earth." He drew the masses in over-populated Europe, drew them to the already for some time free, richly blessed, and as yet uninhabited regions of North America. This attraction to North America is spilling over from Ger-

many to the Netherlands. It is spreading from village to village and from city to city. It is beginning to saturate the land of our Fathers. Soon there will be none in the Netherlands who do not have a friend or relative in North America. And to what do we ascribe this? Simply to this, that the brother or friend who has left writes to those who have remained behind how good they have it, and invites them to come and share in these good things instead of staying any longer in that unhappy land. (That is the way they express themselves when they speak of Holland.). Why still suffer lack and oppression?⁴

Is it any wonder that such words written by those whose love for the truth we do not question, stirs whole villages, and arouses those whose misery increases daily, to be ready to go? The longing grows for that moment when our Fatherland will be no more than a memory! It may be dreadful to say that, but that is the way it is! It does not surprise us, since we have been witnesses first hand of the pain of people and the wounds from which they suffer. Some of the well-to-do who enjoy luxuries surely could not remain ignorant of this. Nor does it surprise us that the citizen who is somewhat better off is just as ready to leave as the poor person. People who close their eyes may deny this.

¹⁵ The well-to-do may, out of self-interest, with the use of flattery, coax those who are better off, to stay here, because they see that the middle class is disappearing. Those who are better off recognize that, if the present trend continues, the middle class cannot survive. Their children will be without a livelihood. They will find themselves poor in relation to the rich. And pray, what would constrain them to compel

⁴We append three such letters, so that in the mouth of two or three witnesses this word may stand and the reader is enabled to get a clear impression firsthand of what is taking place.

their children to face that misery?

The Christian, who desires to discern God's way with men, when he observes what is happening, will he not inquire, through prayer, whether emigration is the way he too may go? Is it the way out, which God has opened, in answer to an earnest supplication, sent up to heaven many times in the midst of his own distress and that of others? We, too, want to fulfill our calling with which God has called us. First of all as individuals, who must dedicate their physical and spiritual strength to God and who want to keep their conscience undefiled by the world, and to be a fragrant odor of Christ, wherever we are. Then also as fathers, who would be worse than unbelievers if they did not care for their families or did not bring up children in the nurture and admonition of the Lord. And finally as citizens. That is what we seek. We seek to know how and where and in what way we can accomplish this. We all feel these are questions which arise, and because of them, we make comparisons between America and Holland, and between Holland and the colonies. But it is difficult, that in the second place, we must give answer to the question, why not in our own possessions in East or West, rather than colonizing in a strange land?

Fellow Countrymen, we need not talk about the West. But what about the East? We declare before God and all the people that just as it has become very difficult to remain in the Fatherland, even so moving to the East Indies, to Java - that beautiful land, pearl of the Crown of the Netherlands - has become impossible for the Netherlander, even though he might greatly desire to go there. The door to the East is closed for the Netherlander in general, and for the Christian in particular. Colonizing there is unthinkable. In North America everything commends itself to the immigrant; one's affairs are regulated and help is avail-

... for a reasonable fare the Nether-

lander can find work almost as soon as he steps ashore. He can buy land for a few dollars an acre. A person can feel safe and free among people of Dutch, German, and English origin, who welcome strangers to promote national prosperity. In the East such is not the case. Java is as much closed as the Netherlands is oppressed. Listen! Who will send the colonist there (that is to Java) or enable him to pay back the costly fare for the trip? Who will assign him a parcel of land where he can establish himself and live? What could he do for a livelihood? What about us who want to view it from a Christian perspective? Lacking means of support, we feel the heavy hand of the Government which encroaches on the most sensitive rights of a father, compelling him to choose between two extremes, both leading to a state of wretchedness: either to let his children grow up in ignorance, or send them to a school, where, according to the father's deepest convictions, their mind will be corrupted, and where the Bible, the Word of God, is banned from the curriculum. Children as well as adults need to feed on the bread of life and drink of the water of life. The Bible is banned at the request of a third party, who bows down to idols, or teaches that children must not be encumbered with the Word of God. Those wanting to ban the Bible from the schools may differ in many things, but they agree in the view which dishonors God and glorifies man, that man is saved, at least in part, by his own works and not through faith alone. And does not proof abound that the well-meaning teacher, when his teaching makes reference to the Bible, is regarded as a lawbreaker and loses his job?

That is the present situation here in the Netherlands. In the Netherlands, mind you! May we expect that it will be better in the colonies where the same government rules with the same arbitrary spirit?

Words are unnecessary where actions speak. Only recently two persons, who spoke or acted contrary to the thinking of the Governor-General and whose case, - if it was actual violation of law - could have been taken to court, were simply summarily ordered to leave the colony in two weeks or they could expect to be deported, without due process of law. Did the Governor-General exceed his authority? No, he has been given that power!

Suppose that we colonized in the East and a preacher of the Gospel dared to proclaim the Word of God, or a brother spoke a word to brethren to edify and admonish; suppose that discipline was exercised in the congregation according to the will of God, or a Christian school was opened for children; suppose that preaching so as to lead sinners to repentance created a disturbance in the peaceful circles of the service of sin and luxury, and that the Governor-General was offended. Do you suppose we are mistaken if we judge that the Governor-General would consider it his high calling to ban that preacher, that brother, from the colony?

Fellow countrymen, listen to me! Hear what we testify in the presence of God. It may well be that the hot climate of a tropical area can be offset by locating in the higher altitudes. It would also be relatively easy to pay taxes for a Motherland which we still love, but which we left because of oppression. But to seek residence deliberately where you know that the government does violence to one's freedom of conscience, and where parents are hindered from educating their children in the fear of God - to choose to live there for the one reason that you would then live in a colony of the Netherlands, - who would be attracted to that? And suppose it would attract, would not yielding to that kind of patriotism lead to disobedience to the God

of the Covenant, the God of Grace, whose we are and whom we serve? Would that not be conformity to the world, at the cost of fellowship with God, which fellowship can be enjoyed only when we walk in His way? Would it not be tempting the Lord our God? How would we be able to justify it before God, our Lawgiver, to send our brethren there or to go there ourselves?) License in the name of freedom? That is not our desire. Nor do we desire that the Church should encroach upon the authority of the temporal powers. Democracy is not cherished by us above the Royal House of Orange, which God in His goodness gave to our fathers. But we do desire to live a quiet life in all honesty and godliness, and to bring up our children to fear God and teach them to love the principles to which we hold. Because this is denied us and made impossible to most of us, for that reason we direct our eyes to a strange land. Because of our deep concern for our children we need not think of our own colonies. And for that reason we must get busy, and, in spite of ourselves, help deprive the Netherlands of some of its best inhabitants. We must cooperate with the effort to take away from the national resources a sizeable part of its riches. We must cooperate with the effort to transport industrious hands to foreign territory - hands which would have been of enormous value in the uplands of our own possessions. These people would gladly have remained in the Netherlands if this had been possible with freedom of conscience.

Many thousands of the best citizens are leaving for North America. (The best citizens are those who live closest to God and have a good conscience.) May God grant that the eyes of our Government and of the people of distinction may be opened as they see this happening. May they open the way for those of our people who desire to go to our

colonies, by guaranteeing complete freedom - freedom in their civilian life, freedom in their religious life, both with reference to the school and the church. Do not obstruct the development of Java by a policy of self-seeking which is cursed of God. Let going to Java be encouraged.

Do not be lukewarm and indifferent. Let the utmost be done to send many of our citizens there, who do not dare to consider going to America because of lack of money to pay for the trip, and whom our society cannot assist due to lack of funds. Help people who here are victims of poverty and hunger; people whose spirit has been dulled due to an unbearable burden of temporal needs and who live a languishing existence by means of what is doled to them by people who are better off. If help is given to these people we will gladly cooperate immediately, with all our power, to send preachers of the Gospel and teachers of our youth, so that people who have been neglected here, being lifted up out of their misery, may there learn to know the Savior, and give support to the Fatherland, not only through paying taxes, but also by praying for the land of their Fathers. Furthermore, that they may be a blessing to millions of pagans living there, who have never heard the name of God and of Christ, except from the profane lips of paganized Christians! - This is the way to help the masses in over-populated areas where misery and sin are rife. In this way the citizen is relieved somewhat from the tax burden owing to the state, and he is helped to a certain extent out of his misery. We would regard this as a favorable sign for a country in decline. This is our eager desire. But to direct people to a colony where the current laws are in force - may God forbid!

Perhaps you ask whether the government could do what we desire. And if so, whether we on our part have tried to persuade the rulers to take such action.

You have a right to ask that question. We answer: Certainly the Government could do it and could do it at nominal cost. Do not annually some one hundred fifty ships sail to Java, nearly empty?

p. 2 / Could not the Government make an agreement with the Merchant Marine, and take measures to transport to Java, free of charge, thousands of people who lack the money to pay for the trip to America? Food for the trip, their equipment for the trip, some implements and initial living costs, is all that the Government would have to advance, and this would come to only a small amount.⁵

Furthermore, is not the rule of our King unlimited in the East Indies? Is it not in his power to assign some of the choice uplands, where large areas are unoccupied, to whomever he wills, and assign it for a relatively small share of the produce, but which would be very profitable for the treasury? Can he not give to faithful people freedom of religion and freedom to establish schools? And are not all necessary means available to him there to protect them? Is he not able to preserve for the Netherlands those who are not yet fully committed to going to America, by wise and large-hearted action to open the way for them to go to Java? A Christian who knows that a land where twenty-five million pagans live, which presents a fertile field ripe for harvest, should have a burning desire to bring the Gospel to them. He will want to work diligently to proclaim to them the name of the Lord. We do not disguise the fact that our hearts are kindled - as we see the counsel and plan of the eternal God unfolding - at the thought of perhaps being given the opportunity to bring the message of

⁵ See the argument regarding this by Van Der Hucht, in his brochure about colonization in Java - in many respects it is an excellent brochure - published in Amsterdam in 1844. He points out with facts and

salvation in the Far East, the birthplace of the service of God and of the sciences, to which the eyes of the whole world are turned. Mark you, on Java - not on Ceram or Ubi or Borneo or whatever you may mention, where you do not know what you will encounter, or where you might have to fight off the tribes living there, with a sword in your hand. At the very outset you would then be in opposition to God. Nor in a place where you would become a prey to wild animals, or a victim of an unhealthy climate. But rather on Java, where the air is healthier; where cool breezes blow; where plant life flourishes; where the forests teem with wild deer, cattle, and wild pigs. In view of these favorable conditions it will be possible to devote all one's energies to serve God, energies which are now wasted as a result of the cares of this world, because of the concern about "what shall we eat, or what shall we drink." Our heart is warmed by the thought of being given the opportunity to form a settlement of Christian people there. What a stirring thought to have the opportunity to be busy there as missionaries, with wife and children, together with all of the colonists. What a thought to be busy, as a Williams was busy among the inhabitants in the South Sea, and to establish a center for the spread of the Gospel! Many times our prayers were offered that this, our chief desire, might be fulfilled. Then the emigration to very desirable sections of America would almost be forgotten. Indeed, we are debtors to these millions! How will we be able to stand with these millions in the judgment if we do not pay our debt? The Gospel must be preached to these twenty-five millions. It is not to be just a missionary who goes there in the hope that eventually he may be able to leave that land again. If it is to be well, then the whole congregation of Christians, who are really alive, must go there. God would enable us to

10-2-33
find such a congregation if the way thither would only be opened. And we do not doubt that God would plant it as the central thrust of the colonization, the abiding focus, where preachers of the Gospel would be formed, and from which center it would be possible to labor far and wide for the proclamation of the Gospel!

Perhaps you think that our Government would greatly desire to do just that, and having been approached about this, would gladly provide all the necessary means to that end. Fellow countrymen! Are you acquainted with the small booklet by Mr. Van Der Hucht, published two years ago, in which he answered the objections of the government to this desirable colonization on the island of Java? He sought in vain to persuade the government to do this. Not only he tried; we also endeavored to do so. After we became convinced that emigration to North America was going to become a wide-spread movement, and that it was our duty and calling to give it leadership and direction, we brought it up for discussion at a meeting of prominent people, which we held in Amsterdam with leaders of government, business men, and educated people from different parts of our country. They said to us, Why not rather emigrate to the East? Why not rather remain Netherlanders, subject to the House of Orange? Whereupon two of our number, Rev. Heldring from Hemmen, and Rev. Scholte from Utrecht, took it upon themselves to go to His Excellency, the Minister of Colonial Affairs, to acquaint the government with this matter and to persuade it to guide the movement of emigration in that direction by giving freedom, opening the way, and granting privileges. Their answer, as far as Java was concerned, was negative. His Excellency mentioned Ceram and Ubi, with the promise that they would correspond about it. And although the honorable preacher Van Hemmen, after his discussion

with His Excellency, the Minister of Colonial Affairs, did not lose heart to once more aim to see a Netherlands Colony come into existence in the East, the decision of Rev. Scholte to himself emigrate to North America, served to increase the fear that the person who speaks with the Minister of Colonial Affairs loses all hope that anything will be done from the side of the government. Anything, at least, before those who are better off have been won for America, and many poor people have died of starvation or will have languished in poverty and want.

The British people are twenty years ahead of us in establishing colonies for people who can work but are unemployed. Many tens of thousands of British people emigrate each year to all parts of the world, to establish England's greatness. New Netherlands even becomes New England. It is with great eagerness that we would like to see a New Netherlands come into being in either East or West. Our people are becoming ripe for emigration. Thousands are ready to go. Their only question is: How will we cover the cost? The longing to go is taking possession of many hearts. We beseech the God of our Fathers that they may be led: for the good of the Netherlands; for a blessing for its colonies; and so that in this way the desire of the nation and the prayers of God's children may be fulfilled.

However, do not forget: it is impossible for us to reverse the course of a stream. If the government fails to give prompt leadership, fails to act, and waits until all groups have already received word from friends already in America, telling them how good things are in America, then it will be too late. At present the government can still do something, still make good. It is still possible to deliver from famine, and preserve the well-to-do for the Fatherland!

As far as we are concerned, we can only direct people to America.

D 25
We regret this. But there is no other alternative as long as the government has not opened the way to the East. We may not fail to get busy. We may not neglect to give direction to the present clear desire to emigrate. As yet we give this warning. But if a change of mind comes too late, let them not blame us for their own neglect!

In connection with everything said so far, it is hardly necessary to say why we should not join forces to develop the heather in our own country. That heather does not belong to us. Even if we had sufficient capital to buy it, we still would not undertake a colonization there. Anyone who is acquainted with heather knows that it is simply unthinkable for a poor man to undertake development of heather. Even someone who is not even considered as a poor person, who has 500 guilders at his command, does not even think of developing heather.⁶ Furthermore, the soil remains heather. And the colony formed by public assistance which receives 1700 guilders from every family it settles,⁷

⁶We estimate that it would take roughly 500 guilders to settle a family in North America and possess a sizeable acreage of good soil.

⁷See Van Der Hucht, Ibid. The wealthy are able to add land with profit and will continue to do this, just as it has already done at present, and is the natural result of an open market. Most of that which happens along this line does not provide permanent employment since it consists of seeding and planting of trees. No one questions that this is in the interest of our country. But this does not make emigration elsewhere unnecessary. Everything should be done to promote the good of the country. Why not even try to drain the South Sea (Zuider Zee)? We immediately sense what the successful undertaking of this effort, with God's blessing, could mean for the good of our country, even if the old lake Flevo had to stay.

P.26
and yet cannot exist without subsidy from elsewhere, proves what we are contending. In addition to what was said before, let this be enough said about the moral condition of our country.

We feel we have to say something concerning the remarks that have been made about the Democratic form of government which has been adopted in the United States of America, and why on that account objections are raised, from a Christian viewpoint, against emigrating to that country. We fully realize that a government which is of the people can be said to be in the hands of the people. But we make bold to say, on the basis of God's Word, that no one needs to be troubled about that. It is not a question of what form of government we would have established if we had been called to do so, but rather what form of government we find there. With respect to the question whether that form of government is good or bad, better or worse than that in the Netherlands, in Russia, in Italy, in China, on Crete, or wherever, the word of the Apostle applies, "exhort that they be subject to the powers that be." (Titus 3:1). "Let every soul be subject to the powers that are over them. For there is no power but of God and the powers that be are ordained of God." (Rom. 13:1-7).

It is clear that the apostle mentions all power, whatever its form. And as if that were not enough, our Lord spoke with reference to the authority, which the Emperor of Rome exercised in Palestine at that time, "Give to Caesar the things that are Caesar's." If any form of government might be considered illegal, contrary to God's will, that authority could be so regarded. Our Lord spoke as He did so that no one would withdraw from his duty toward *Caesar* Rome out of imagined or pretended zeal for God and His Word. (Matt. 21:21). Was not the government of our Fatherland at one time government of the people? And what

P.27

is even more, was not originally the government of the Jews a government of man, democratic in form? And was not the cry to have a king rebellion against God? (1 Sam. 8). This example clearly indicates what God has prescribed for His people as His will. All government should be formed in the fear of God. That is what we might well desire.

.....

With this we have given answer to everyone who calls us to account of what we did and refrained from doing, in this important matter. - Prince and people! Noblemen and common people! We call you to awake out of the sleep of carelessness and indifference. Absolutely no good can be expected now that the crowning glory of the Netherlands, namely, the truth entrusted to her, has fallen into disuse, has been dethroned! The dark night of ignorance of the truth, by which the people perish, prepares the people to become a prey of unbelief and superstition. And while they drink sin like water, Prince and People break out of moral boundaries and head for destruction. Oh observe, that the common people, the salt and backbone of the nation, is being made ready to leave you! Among them are many who know the Lord, and who bring a sacrifice pleasing to the Lord in your midst. Is it not noteworthy that this awakening is taking place as by a predetermined signal? Many of these can surely not be accused of belonging to those who want change for the sake of change. Those preparing to leave have in recent years been willing to offer up themselves and their goods to restore the truth of God. They were zealous for God's house. They suffered and shed tears in secret before God but did not think of leaving. But now there is an awakening. Their tender-heartedness and

honesty before God will no longer be an offense. Soon these people will no longer warn you. They will no longer press you to allow freedom to preach the Gospel. They will no longer beg you to permit the freedom to establish Christian schools. But when the people who fear the Lord leave, is it not to be feared that soon your candlestick will be removed from its place, and God will depart?

Oh, we beseech you, to take note of what we are saying and to turn back to the God of the Fathers, and to His service. Acknowledge your guilt. Put yourself in His holy presence. Bring out the Word of God. Take the Bible in your hands, bend your knees. As children of the covenant - the covenant which God established with your fathers - pledge faithfulness to the God of your Fathers. Read in the Bible about His goodness, of cleansing through the blood of the covenant. Read about repentance, about faith, about the fruits worthy of faith and repentance, that you may be saved in the day of wrath, to the end that the fire of God's anger may be turned away!

And you who would place your hand on the covenant of grace, who do not lean on your own righteousness, but rely on the righteousness of Christ; you for whom the dedicated service of God is your very life and breath - treasure up these words in your hearts, go with them into your inner chamber, and bring them before the presence of God. Do not neglect to fulfill your calling with which God has called you, even though it is in a nation that is perishing. Do not shrink back from the most agonizing struggle, even if you must stand alone. At the same time, consider, for your encouragement, the deliverance God may effect. God is faithful and will not suffer you to be tempted above ^{of 29} your power, but will give, with the temptation, a way of escape. That which we are telling you now is renewed evidence of this fact. Oh people,

who fear God! If God has commended His own love toward us, in that while we were yet sinners, Christ died for us, shall we not, who as sinners were reconciled to God through the death of His Son, be much more saved by His life? And if that is so, then surely all things will work together for good, and no creature will be able to separate us from the love of God in Christ, no matter how things may go or where we may be. Whether we live, or whether we die, we will be the Lord's. We may jubilantly raise a song of praise for victory, and joyfully sing to the praise of Him who redeemed us by His blood, Who leads us according to God's council, and afterward will receive us in glory!

A COPY OF THE LETTER TO THE CHRISTIANS IN THE
UNITED STATES OF NORTH AMERICA

30
Dear Brothers and Sisters in the Mediator between God and man, the Lord Jesus Christ, Son of God and Son of man, God praised above all eternally! To you who with us are by nature dead in trespasses and sins but whom God in His great mercy has given new birth into a living hope through faith in Christ; Who was hanged on the accursed tree; was raised up; Who is now seated at God's right hand; from whence we by faith look for Him to come again, according to the working of God's great power; which power He has willed to glorify in us: Grace to you and peace from God the Father and from our Lord Jesus Christ, through the Holy Spirit.

Brothers and Sisters, we address a word to you, even though the ocean separates us. We, who are ministers of the Word of God, through the great mercy of God our Savior, servants of the community bought with blood, call for an exercise of the communion of the saints, invoke your mercy toward many of the children of the Lord, people like yourself, who are in need.

p. 31 We will make an effort to acquaint you with ourselves as persons and with our circumstances and aims. This is necessary if you are to trust us and have confidence in us.

More than ten years have passed since we completed our studies at the Academy in Leyden. At that time we entered upon the ministry of God's Word. We shared with you in a living faith, and in the spiritual renewal of God's children. Very soon we stood in

(1.2.17)
opposition of our national or world church, which in many respects is a tool of the State, dependent upon the government of this world, relying on the public treasury, and having a Minister of Worship at its head. We desired to obey God's Word rather than the arbitrary regulations of the Church government which is becoming increasingly estranged from the truth of God. We, along with some other ministers of the Word, were hindered and obstructed in our ministry. The result was that many small congregations were formed, who were subjected to reproach and persecution. They were fined, forced to garrison soldiers, and were imprisoned. These congregations, independent of the government, are indeed small and poor in this world's goods. They are for the most part middle-classed and in general consist of members who have knowledge of their spiritual need, of their lost and guilty state before God. They have taken refuge in the blood atonement. Having been born anew to a living hope, they desire nothing more than to spend their time on earth living in obedience to the will of God, to be a fragrant offering of Christ, to the praise of God the Father.

We declare that these congregations were formed under persecution. Here in our country the Gospel may not be preached to more than twenty people at once. The preaching of the Gospel is made dependent upon government recognition of a congregation as a corporate body in society. It is limited within buildings set

p. 32
apart for that purpose by such bodies.⁸

p. 33 We have served these congregations for some ten years. Because they are small and have a meager existence, and are subjected to social pressure, many of their dearest interests are suffering. Even though our members pay taxes for which we are assessed just like others living here - which monies are used to support the State Church and

p. 32
8. which government would with impunity subject the command, "preach the Gospel to the whole creation" to its will? - Which government will, with impunity, dare to make the formation of a congregation of Christ dependent on its approval or disapproval? - The domination of the church of Christ under the guise of security regulations, will be found to be a violation of the rights of Jesus, when the Son of God will exercise judgment and will break the shackles of His church. Fortunately already now the sophistries to defend such actions as necessary, are being given the lie by the governments of other nations.

The very act by the Seceders of requesting civil recognition to form a congregation gives the appearance that we justify this violation of the rights of Christ. We must object to even this apparent justification. The coming into being of these congregations in the manner in which the request was made, has not been beclouded. It is to be carefully distinguished from civil recognition. The government has not hindered this, knowingly or unknowingly, and we were silent about the wrong principle of the government. Many regarded this as tacit approval of, or hardening in, the policy of the course being pursued, in which the rights of Christ were being violated. For that reason one of the undersigned has for a number of years already defended the return of this freedom of worship, now fragmented. This system of the government, to obstruct freedom of worship, we will condemn and oppose in our preaching in barns and homes, and in gatherings of congregations not given recognition. And if the government does not set aside these regulations, which are in conflict with the constitution, the Napoleonic Articles of Law, then the seceders will, we hope, feel compelled to rather live in open conflict with the government than to give the appearance of tacitly approving the persecution. If the government persists in applying these regulations, which encroach on the tenderest rights of persons, as is evident from the persecution in Baambrugge, then, we repeat, the seceders will, we hope, feel compelled to live in open conflict with the government.

(We judge that we should add this to the publication of this letter to free our conscience and to enlighten the people of the Netherlands.)

Roman Catholic superstition -- we would have to firmly reject any offer of help out of the public treasury, if such an offer were made, lest we surrender our freedom. However, we do not need to fear that we will be confronted with this temptation, since, in order to gain civil recognition in society and the concession for freedom to preach in church buildings, we had to promise that we would never make any claim on the public treasury in behalf of the church or the poor. Because of this the care of churches and parsonages, the support of widows, orphans, the needy, and pastors, and the training of ministers is greatly hurt; the more so since the abilities of the believers are so unequal. Many of the more well-to-do children of God have remained in the State-supported church.

This weakness and economic hardship of many of our members, and of that of thousands of other fellow citizens, has led us for some time to consider looking for another place on earth for many of the members of our congregations and for many of our Christian countrymen. An added reason for this is the fact that it is God's expressed will that every man shall work, to the end that he may eat, and provide for his family, and also have something to give for the benefit of widows and orphans and for the interest of God's kingdom. Many of these people are unemployed and are reduced to poverty. They find themselves in difficulty to care for their children, or to earn their bread working at jobs which place burdens on their conscience. We need a place where work waits for workers, not where workers wait for work. We need a place where God's creation lies open to be exploited and developed by man, not a place that is over-populated. The economic depression and decline is increasing rather than diminishing. due to the intimate relation between it and the pitiable

economic condition of this country. Due to over-population and people lacking means to buy, retail trade has declined. The economic depression results in lowering of wages. Furthermore, because of competition in a spirit that defiles conscience, and because of heavy, energy-sapping taxation, imposed because of the enormous debts of the State, the middle class disappears, the wealth of the rich increases, and the laboring class is unable to find steady work; or even, with the best effort, some work to provide even for the barest necessities.

We are the more impelled to this course of action since for the past several years we have tried in vain to provide work and a livelihood for many. We are also convinced on the one hand that the relief of the poor will become an unbearable tax burden as unemployment increases, as the means of production and consumption decline, the economic depression gets worse, and unbearable taxes are imposed. Furthermore, for persons who are able to work to receive relief, this hurts their pride, humiliates them, destroys character, and is in conflict with the command of God, "work and eat". We are moved to this course of action the more because we know that idleness and slavish toil, depressing cares and over-population with its attendant distress, the working of man's corrupt nature, and soul-destroying competition, is a fertile source of much sin. As a result personal spiritual interests suffer, the broader interests of God's kingdom are repressed, marriage is avoided, sexual immorality is fostered, God's blessing in natural descent is shunned, one's children neglected, and a flood of social diseases are promoted. As a consequence, for many a person sin is given free play, or he spends his time groaning under the burden of a guilty conscience.

The necessity of emigration is therefore being more generally

acknowledged. Most of the better class oppose it because they fear that it involves loss for them, at least if the emigration is not undertaken to a Dutch Colony. And the Christians from among the common people fear the unhealthy climate in the Dutch Colonies, and they fear the governmental regulations which tend to take away freedom of worship. For which reasons we also look in a different direction. We have fixed our eyes on the United States of North America. Our desire and prayer to God is that the unpopulated regions of the interior may provide a place where our people may cultivate the land and find a livelihood, and deliver their families from the misery of a land and a society that is perishing. (We prefer this kind of quiet life, since most of the emigrants are farmers and industrious craftsmen.) We especially desire that, when a settlement is made, we shall be able to enjoy the privilege of seeing our children taught in Christian schools, something we have to forego here, since in the public schools general morality is taught, which may offend neither Roman Catholic or Jew. Free Christian schools are forbidden. This lack we neither care to, nor may we, tolerate. And living together in our new homeland, we greatly desire to have a share in the spread of God's truth among the Heathen. Here (in the homeland) for many both the desire to do this, and the ability, are lacking.

We have learned to our joy that in the interior of America, where freedom of worship and freedom to establish Christian schools exists, both fertile land and opportunity for work to earn a livelihood is available. - However, inasmuch as our laboring men and farmers with very limited possessions, lack capital funds, we are unable to meet the necessary costs for emigration. We need not look for help from the more well-to-do for reasons noted above. Emi-

P.
36

gration is a way out of misery for many God-fearing families who now groan under their burdens. They can see it but lack the means to go. We have to turn down many to-be-pitied God-fearing fellowmen who need help, who plead for it, and who appeal to our hearts. We see their situation getting worse, we see them pass their days groaning and anxious, while they face the future with fear as they see their children growing up.

God tells us that we must love not just with words but in deed and truth. We must do all that our hands find to do and do it with all diligence. Therefore, dear brothers and sisters in Christ! we make bold and feel compelled to turn to you, and to plead with you: Please! give us a hand in this precious work, to deliver many members of the body of Christ and many of our fellowmen out of a truly oppressive need. Because of the circumstances of this country, this need threatens to gradually get worse and to become more demoralizing for the next generation. We plead with you to help us with good counsel, with financial contributions, and in any other way that God the Lord may make it possible. We ask this with boldness, knowing that this will be to your salvation, and that our work will abound in the fruit of thanksgiving to God. We ask this with boldness, trusting that your purses and hearts will not be controlled by judgments against North America and in favor of a Dutch Colony. We also ask with boldness because this is a blessed task for us. Therefore, dear brothers and sisters! help us, to the end, that here on earth we may learn to know each other in the doing of good works, unto joy in God through Christ. Then we will taste new bonds of love!

Initially the following has taken place here. - In addition to a few families and individuals, some thirty persons from our congre-

gation, and other worthy citizens, farmers, left in the fall of last year for Makrean (maybe Decatur?) in Vandalia, in the state of Illinois, to find a more comfortable livelihood. We hope they succeeded. - Besides, a small society has been formed, of which we are members, to promote the break-through for emigration, and to prevent, as much as possible, from becoming scattered, with consequent dangers; and by uniting to assure the work of preaching and the interest of educating the youth. By means of the money collected initially three families are being helped to reach the outskirts of the settled region. They are carrying this letter with them. They are capable and industrious craftsmen, Christians, who constantly faced the winter with anxiety and fear; who constantly sought work, but could not find daily bread. They now hope to earn some money, to the end that they can settle the affairs of their parents who remained behind, and have them come over. Thereafter they want to move farther to the interior, to their other countrymen. We earnestly commend these Christians to you, and request that you serve them with good counsel. - In the next month another fifty persons hope to leave, part of them members of our congregation, part of them other Christian countrymen. They plan to travel through New York and via the lakes to Milwaukee in Wisconsin, where a couple of families from Gelderland already live. A few are travelling along the Ohio to those living in Illinois, to have them unite with those living in Wisconsin, and in this way to seek one district, to which the emigrants who follow can go, in the measure that the Lord provides means to cover the fare for this trip. May it please God to stir up compassion in the hearts of the God-fearing, who are in the United States, so that the hope and outlook, which many God-fearing and

10
3/8

with respect to deliverance out

of many anxious cares, may be fulfilled, with thanksgiving to God in Christ. - Therefore we plead with you, come to our aid! - We can well understand that all kinds of responsibilities rest on your shoulders. But we also know that the Christians in America have been spared the dreaded unemployment, the decline in production and consumption, and exorbitant taxes with which our people are burdened. We also know that in unity there is strength and that in the kingdom of God the widow's mite is of great worth. You would do us a great service if it pleased you to make our plea public in the American newspapers, and bring it to the attention of believers who are scattered in the States, trusting that God in His goodness will cause that our prayer and plea will find ready entrance into their hearts for the sake of His Son. We are fully persuaded that the kingdom of God consists not in words, but in power. We are to love in deed and in truth. We must bear one another's burdens. The laws of God may, - and not withstanding everything - must be heard. This means, therefore, that we may not sever the connection between working and eating. Every Christian must feel duty-bound to provide for his own household wherever he is located. What is more, he must seek to be able to visit widows and orphans in their affliction, and serve the kingdom of God with his goods. He must keep himself unspotted from the world. He must bring up his children, not in general morality, but in the nurture and admonition of the Lord. - All of this we lay before you in the full awareness that we desire nothing more fervently than to serve the Lord all our days, even while we are surrounded by numerous dark forces, and forces that would lead us astray. We commend this plea to the Lord, Who rules, inclines human hearts, and does whatsoever pleases Him.

P.
59

059
We conclude with the heartfelt prayer, that the God and Father of our Lord Jesus Christ, the God of our salvation, make us quick and ready in obedience, according to the power of His might and the riches of His grace. May the inexpressibly great truth, that in God we possess a God and Father in Christ, Who has reconciled us eternally, Who has cast all our sins behind His back, will never more be angry with us, and continually cause our souls to exult with joy. To the end that the hope of life may encourage us and we may live to the praise of God, may He cause love to glow in our hearts. May we bear the image of God and be a blessing on earth!

Your brothers who love you, and wish you all good
in Christ,

A. C. Van Raalte

A Brummelkamp

Dated

Arnhem

May 15, 1846.

pp. 40-53
not included
- 13 letters

P. 54

POSTSCRIPT

We earnestly caution our fellow countrymen against emigration without adequate information or apart from contact with a colonizing group. To arrive in tropical swamps or land where rice is grown, or to be bound to German immigrants, or to be scattered among an English-speaking people, can bring one's life into jeopardy, both as to temporal and spiritual interests. It was the awareness of this danger that made us feel obligated to make every effort to protect you against this danger, you who desire to emigrate to North America, with God's blessing. To that end others are busy with us in various ways to find land suitably located for shipment of products, and where the climate is moderate.

We find people in several states who are both willing and able to provide information. We hope that God may cause both what we have written to the believers in America, and the investigations of those who have already emigrated, to accomplish that purpose. A fairly good-sized piece of land can be obtained when those present join hands and pool their energy and resources. Self-interest dictates this united effort to purchase, and it is necessary in order to prevent becoming too-widely scattered. Furthermore, it can serve to preclude that the colony would become a haven for those who, having debts, seek to escape from their creditors. It will also serve to shield against evil elements. Finally, it can serve to promptly provide for the preaching of the Word, Christian education, and medical aid. Farmers and others who have departed to their friends have decided not to settle anywhere right away by purchasing someland. Groups that follow will go to the same lo-

cation. They will travel from a seaport on the coast to Albany, Buffalo, Westphal, call at the port of Klymar, and travel on to Milwaukee in Wisconsin. There they will await the arrival of others who cannot undertake the journey before fall, (at which time we hope the place to live will be more definitely decided). Then they will together consider where to purchase land. At that time, we trust, with God's blessing and favor, the choice of where to settle will be made. In the meanwhile we pray to God for this.

In various places in our Fatherland, small societies are being formed by means of which they strengthen and encourage each other for the trip, and obligate each other. We strongly advise this. These persons are banded together here, or meet at the same place in America, and are introduced to each other by means of certificates from here. Persons with means take some families along on their responsibility. Those who can afford it, hire servants for a few years. Those families who are not able to pay the full fare either first go to Albany as a family, or a couple of members of the family, where they can readily earn the fare. Money can be sent easily and takes place through exchange, with the help of the H. H. Hope and Comp. at Amsterdam and Princeward and King in New York.⁹ The continual need of the colonies for hired help can be a strong incentive to, in due time, help poor people to come. And we do not doubt that the fulfillment of other ideas to that end will gladden us. We urge those who have greater wealth to advance 500 Guilders to acquaintances and

⁹It should be remembered that the interest of both require, that the wages are determined in America, not here in Holland.

friends who are hard-pressed, but are faithful and industrious. With that amount, taking everything into consideration, a family can make the trip and make a go of it. We also urge the public assistance committees to do the same. When money intended for the regular distribution of alms is used up, it causes poverty to increase, destroys character, and is in conflict with the command of God, "work and eat". The money, already given for that purpose or will be given, must come back with interest out of a given product, e.g., one-fifth of the produce of the land which will be cultivated by the family that has been assisted. They will own the land after repayment of what was loaned them, but not until fully repaid. The faithful looking after the interests of those who do well in this way, as also the interests of committees for the distribution of alms, will be entrusted to a committee appointed for that purpose in the Colony. That committee will have an understanding connection with those who in the Netherlands are working for this cause.

In this matter of emigration we must not only promote God's will that we properly care for our families, that is, care for the material needs; but even more, we must be inspired and strengthened to have a care for the spiritual interests of ourselves and our families, because this world passes away. This concern blesses and satisfies them. Only the possession of a God reconciled in Christ, through faith, and a thankful surrender of the heart to God, and joyful service of Him, satisfies. This will serve to sweeten the bitterness of leaving the homeland, friends and relatives. It will serve to make plain that, strictly speaking, the Netherlands is not our Fatherland any more, no more than North America is. We must

remember that in due time we take leave of this world and go to a better Fatherland, an eternal Fatherland above. This will protect us against the dangerous and destructive snare of wanting to get rich. It will cause us to live steadfastly with self-denial, out of this basic principle: to lead widows, orphans, and other fellowmen, by way of emigration, out of a straitened situation, preserve them from perishing, or lift them up out of the mire of abject poverty.